

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Rugsėjis - September 27, 1965

Nr. 103

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SOVIETIJA BE VADŲ

LAUKIANT PARTIJOS CENTRINIO KŪMITE-TO PLENUMO POSĖDŽIO SUVEDAMAS CHRUSČIOVO IPEDINIŲ VIENŲ METŲ VALDYMO BALANSAS. — NĖ VIENA CHRUSČIOVĄ KAMAVUSIŲ PROBLEMŲ NEBUVO IR JO IPEDINIŲ IŠSPRĘSTA. — NEBŪDAMI TIKRI SAVO VALDŽIOS PASTOVUMU, JIE NESIGRIEBIA INICIATYVOS IR REFORMŲ. — IŠVADOJE TOLIAU LAIKOMASI PASENUSIŲ MARKSIZMO PRINCIPŲ.

Vytautas Meškauskas

Prieš metus valdžios neteko Nikita Chruščiovas. Tačiau nė viena problema, kurios negalėjo išspręsti Chruščiovas, nebuvo išspręsta ir jo ipedinių. Žemės ūkio srityje padėtis dar daugiau pablogėjo ir šiais metais Sovietija turi gėlbėtis nuo bado pirkdama didelius kiekius "kapitalistinių" kviečių. Ir pramonėje dar labai toli iki "Amerikos pavijimo", jau nekalbant apie "pralėkimą". Užsienio politikoje nauji sovietų vadai neslėmė jokios iniciatyvos, nors progų turėjo daug.

Štai kaip atrodo balansas, su kuriuo partijos vadas Brežnevą ir ministras pirmininkas Kosyginas neužligo turės atsidurti prieš Visąjunginės Komunistų Partijos centrinio komiteto plenumo posėdį. Nestebėtina, kad pačioje Sovietų Sąjungoje, o tuo labiau užsieniuose, kalbama apie galimas permainas.

Iš kitos pusės, kaip galima tikėtis iš Kosyginą ar Brežnevą bet kokios iniciatyvos ir reformų, jei jų rankos faktiškai yra surištos atsakomybe prezidento kolektyvui, kurio nariai irgi nėra laisvi ir savo asmenis saugumo sumetimais išeities vis dar ieško komunistinės ideologijos principuose.

Nenorėdama ir negalėdama atsisakyti tos ideologijos, Sovietų Sąjunga noromis nenoromis turi konkuruoti su Raudonąja Kinija dėl vadovybės tarptautiniam komunistų sąjungai, kuris nesibijo jokios rizikos. Tuo tarpu pačios Sovietų Sąjungos interesai reikalauja ilgesnės taikos laikotarpio.

Apie Kremliaus valdovų nuotakas gerai liudija vis naujai perdaguojamas Trumpas Partijos Istorijos Kursas, bolševikų biblija. Šio mėnesio pradžioje pasirodė jos nauja laida. Ir ji skiriasi nuo Chruščiovinės 1963 metų laidos. Aną pasirašė partijos sekretorius Boris Ponomarevas, pasikutinę redaguota nepasirašiusio kolektyvo. Skirtumas toks, kad Chruščiovo nugalėti konkurentai, kaip buv. premjeras Bulganinas ir Vorosilovas, jau nebevadina "partijos priešais". Molotovas, Malenkovas ir Kaganovičius nėra laikomi asmeniška atsakings už Stalino laikų terorą. Ir pagaliau istoriniai 1956 m. partijos XX kongreso nutarimai, kuriais iš dalies buvo pasmerktas Stalino viešpatavimas, nebuvo "vienbalsiai" priimti.

Tai didelis pasikeitimas, jei atsiminsime, kad dar prieš pusantų metų partijos ideologas Michailas Suslovas CK posėdyje kaltino Molotovą kartu su Stalinu reikalus mirties bausmės ir pasmerkusių "liaudies priešų" visai nekaltom žmonom. O pats Chruščiovas dar praėitų metų birželio mėnesį taip charakterizavo Bulganiną: "Jis buvo tik buhalteris, geras buhalteris, iki jo smegenys nepasruvo vandeniui".

Tačiau priešingai Stalino laikams, Chruščiovo varžovai nebuvo nužudyti. Mažiau pavojingiems, kaip Vorosilovui, Kremliaus vartai atsidarė 1962 m., Bulganinui 1963 m., Malenkovui (Maskvą buvo leista grįžti praėitų metų spalio mėn. Šiuo metu esama gandų, kad Malenkovas vėl priimtas į partiją. Dabartinis jų bent dalinis reabilitavimas yra labai būdingas. Sovietija ir toliau yra valdoma komunistų ir bent kokie svaičiojimai apie režimo pagrindinį pasikeitimą yra per ankstyvi.

William Averell Harriman, prezidento Johnsono nepaprastasis ambasadorius, kuris šių metų liepos mėnesį viešėjo kaip "turistas" ir turėjo "neoficialių" uždavinių išsiaiškinti galimybes bendradarbiauti su sovietais tarptautinėje srityje, ypač atominio ginklų monopolio srityje, gavo panašų įspūdį. Pasak jo, nors Maskva ir daug pasikeitė po II Pas. karo, konferencijos kambarys Kremliuje, kuriame jis kalbėjo su Stalinu, Chruščiovu ir Kosyginu liko toks pat. Ant sienos milžiniškos Markso ir Lenino fotografijos. Ant ilgo konferencijų stalo vis tebestovi bonkos su mineraliniu vandeniu. Stalinas tą stalą laikė prie sienos, Chruščiovas jį liepė patraukti arčiau lango. Kosyginas jį paliko toje pačioje vietoje. Tai labai gerai simbolizuoja Kremliaus nuotaikas.

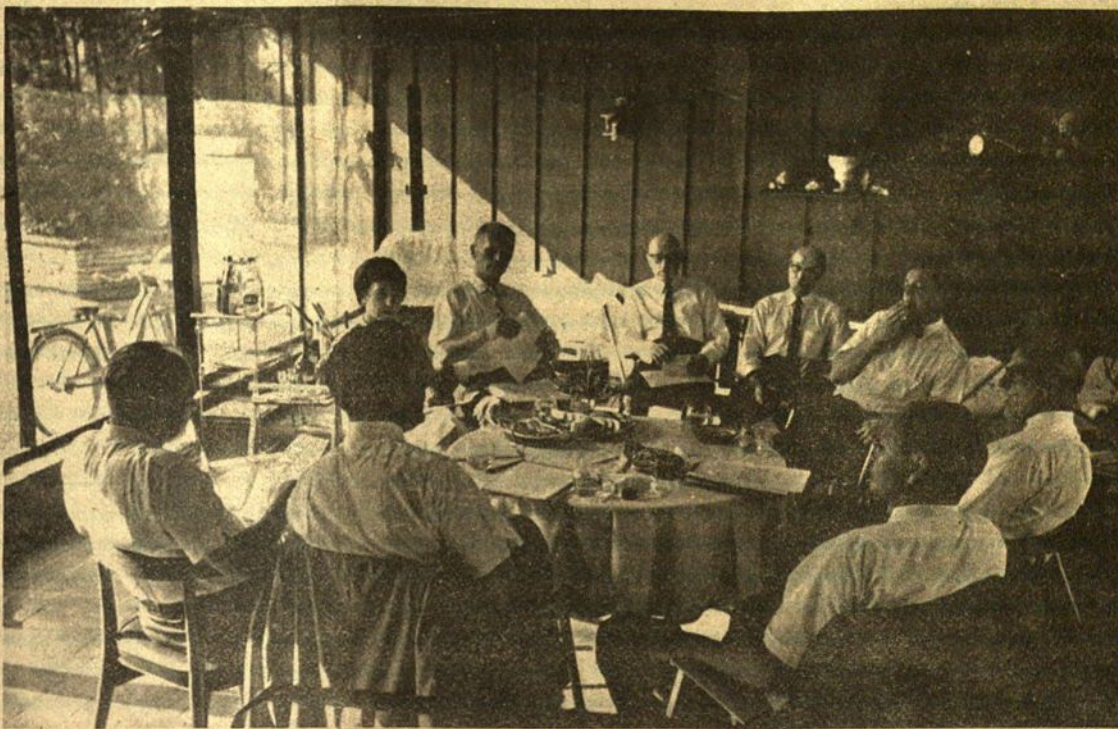
Kaip žinia, Harrimanas nieko nepesė ir lyg aiškindamas savo neskamę primena, kad Sovietų Sąjunga vis dar yra uždara bendruomenė, kuri priešinasi bet kokiai tarptautinei inspekcijai bei kontrolei. Be to, rusai iš seno yra nusiteikę prieš žmones, kurie šniukštinėja jų žemėje.

Kai jį, Harrimaną, paklausė Chruščiovo paklausęs, kodėl sovietai atmetę Eisenhowerio pasiūlymą laikyti "atdarą dangų", atseit leisti kontroliuoti galimus atominius bandymus iš lėktuvų, Nikita atkirto: "Nejaugi prezidentas Eisenhoweris mano, kad aš kvailas? Mes sužinome viską, kas dedasi mūsų krašte iš dienraščių ir žurnalų. Jie kašuoja nelabai daug. Tuo tarpu jūs žinote labai nedaug apie įvykius Sovietų Sąjungoje."

Ir dabar sovietai laikosi tos pačios politikos. Su tiesa jie negali toli nužengti. Melas ir blefas palieka jų stipriausius ginklus, nors dabar jie dar neturi vadų, kurie galėtų jais sėkmingai pasinaudoti.

• Lietuvių Studentų Sąjungos metinis suvažiavimas įvyks š. m. lapkričio 25-27 dienomis Sheraton-Cleveland viešbutyje.

• Du latvių žvejai, uždarę laivo kapitoną ir įgulos narius kajutėje, atvairavo žvejų laivą "Varijag" ant sekumos Švedijos teritoriniuose vandenyse ir paprašė švedų vyriausybės egzilio teisų.

Rugsėjo 19 d. įvyko Lietuvių Fondo valdybos ir vajeaus komiteto narių posėdis. Apsvarstyta aktualūs fondo reikalai. Fondo naujų narių verbavimui techniškei paruošiamieji darbai jau užbaigti. Dabar organizuojamas LF įgaliotinių ir jų talkininkų tinklas tose vietovėse, kur neveikia LF vajeaus k-tai. Vajeaus k-tams ir įgaliotiniams siunčiami nauji nurodymai, kaip narių verbavimą vietose organizuoti ir vykdyti. Nuotraukoje posėdžio dalyviai: dr. V. Šimaitis, dr. A. Razma, dr. G. Balukas, A. Rėklaitis, inž. J. Arštikys, dr. Z. Aškalis, dr. F. Kaunas, ir dr. Balšaitytė.

V. Noreikos nuotrauka

Lietuva vakar, šiandien ir rytoj

Dr. S. A. Bačkio kalba Lietuvių Dienoj Bostone

Šiemet sukanka 35 metai, kai Tautos Šventės minima. Ji įvesta 1930 -- Vytauto Didžiojo metais -- gegužės 14 d. įstatymu (Vyr. Žinios 1930, V. 14, Nr. 328).

Vytauto Didžiojo metai -- 1930 -- buvo skirti Vytautui Didžiajam gerbti ir įamžinti taip, "kad ir mūsų praeitis būtų iškelta, ir dabarties darbai Tautos laisvei ir gerovei būtų sustiprinti, ir būsimoms kartoms būtų nušviesti keliai į Tautos ateitį" (Vyr. Žinios, 1929, XII, 31 d., Nr. 318).

Tautos Šventės proga mes atžymime, kad Lietuvos Valstybė, atsikūrusi 1918 m., nebuvo naujai sukurta valstybė: ji yra Lietuvos valstybės tęstinumas -- valstybės, kuri Lietuvos karaliaus Mindaugo laikais buvo sukurta.

Šiandieną mes galvojame apie Lietuvos laisvę, gerovę, nepriklausomybę, ateitį. Prisimename, kad Vytautas Didysis turėjo būti vainikuotas karaliumi 1430 m. rugsėjo 8 d. Dėl intrigų tai neįvyko. Vytautas Didysis, nebesulaukęs atidėtos karūnavimo dienos, mirė 1430 m. spalio 27 d.

Jo palikimas yra gyvas ir šiandien mūsų mintyse. Vytauto Didžiojo vaidmuo, jo vardas Lietuvos ir Europos istorijoje yra gražus Lietuvos didybės paminklas. Jis liudija mums amžiną Lietuvą, Lietuvos tautos ryžtingą kovą amžių eigoje dėl Lietuvos nepriklausomybės, tautinio savitumo išlaikymo.

Šiemet lietuviai mini 25 metų kovos dėl nepriklausomybės ir laisvės sukaktį. Mintimis skriejame į 1940 metų birželio 15-17 d. įvykius Lietuvoje. Noromis nenoromis jie verčia mus pagalvoti

apie žiaurią gyvenimo tikrovę ir skelbiamus gėrio ir grožio, žmoniškumo laisvės, laisvo tautų apsisprendimo, tarptautinės moralės ir teisės principus. Tie įvykiai parodo, kad valstybių santykiai dažnai tvarkomi ne moralės ir teisės principais, bet jėga, teroru, vadinamu mūsų laikais totalistiniu režimu. Atrodo, kad viešpatuoja, kaip Bismarckas savo laikų yra sakęs, taisyklė, jog "užsienio politikos klausimai nėra teisės, bet jėgos klausimai" ir kad "niekuomet jokia tauta nesutiks aukos padaryti dėl ištikimybės pasirašytoms sutartims."

Ji žiūrės savo "nacionalinių interesus" ir pagal juos eis. Politikoje, atrodo, tikslas turimas, bet keliai, metodai vedą į tikslą keičiami.

Sovietų Sąjunga, nežiūrint savo išskilmingų pakartotinių pasidėjimų gerbti Lietuvos nepriklausomybę, jos teritorinę neliečiamybę, socialinę santvarką, -- sulaužė visas sutartis ir Lietuvą okupavo. Pagal tarptautinę teisę, -- kaip sako prof. Basdevant, -- kiekviena valstybė, kuriai primetamas neteisėtas veiksmas, turi tą veiksmą atitaisyti tai valstybei, kurios atžvilčiu tas veiksmas buvo padarytas (Ch. Rousseau, Droit International Approfondi, p. 102, Paris). Deja, mes iš Sov. Sąjungos pusės to nesulauksime. Šiandieną egzistuojanti pozityvi tarptautinė teisė, juridinė technika, dar neturi galimybės Pabaltijo valstybių nepriklausomybę atstatyti ar priversti padarytus nusikaltimus atidėti.

Sov. Sąjunga pripažįsta tik jėgą, o tarptautinės jėgos pri-

versti Sovietų Sąjungą pasitraukti iš Lietuvos dar nėra.

Gražus principinis Lietuvai ir kitoms pavergtoms tautoms laisvo pasaulio nusistatymas teisės ir moralės požiūriais reiškia tai, kad durys yra atviros nepriklausomybei atgauti ir suverenumo vykdymui atstatyti (Plg. Ch. Rousseau idem, 289, 291 p.p. Paris, 1963). H. Trumano graži mintis, kad didžiųjų valstybių atsakomybė yra pasauliui tarnauti, bet ne pasaulį dominuoti -- Lietuvos atveju, deja, iš Sovietų Sąjungos pusės nėra taikoma. Žinome, Sov. Sąjunga skelbia savo ištikimybės principui, kad visos tautos turi teisę į nepriklausomybę, teisę laisvai apsispręsti ir tvarkytis, o praktikoje -- ji neleidžia daugiau negu šimtui milijonų europiečių, esančių jos dominacijoje, laisvai tvarkytis.

Tokios Sov. S-gos laikysenos, kaip sako Dr. Mangold, dirbas Pensilvanijos Universiteto Užsienio Politikos Studijų Institute, laisvasis pasaulis, ilg šiol nesugebėjo demaskuoti ir komunistų ideologinius prieštaravimus išskirti. Pagal jį -- vakariečiai nesugebėjo pabrėžti esančią prarają tarp Sov. S-gos pareiškimų ir jos veiksmų, skelbiamų idėjų ir praktikos (Plg. 1965 m. žiemos laidą O R B I S, leidžiamą Foreign Policy Research Institute of the University of Pennsylvania, Dr. K.P. Mangold straipsnį).

Šiandieną padėtis tebėra tokia, kaip ji buvo 1940 m. Kaip tada, taip ir dabar Sov. S-ga siekia pasaulį dominuoti. Prieš kelias dienas, 1965, IX, 7 d. savo kalboje JAV Valstybės Sekretorius pasakė, kad viso "komunistinio pasaulio valstybių bendra strategija yra -- laimėti Azijos, Afrikos ir Pietų Amerikos kontrolę ir tuo būdu apsupti bei pasmaugti Atlanto pasaulį (Plg. Rusk Sees Threat to Red Containment, The Washington Post š.m. rugsėjo 8 d. p. A-16). Toks tarptautinio komizmo pavaizdavimas parodo, kokią būklę laisvasis pasaulis gyvena.

Visi Sov. S-gos veiksmai okupuotoje Lietuvoje, atliekami be tarpininkų ir per Maskvos vyriausybės pastatytas marionetines vyriausybes -- teisės ir moralės požiūriu yra tik Lietuvos ir Sov. S-gos teisėtų, normalių santykių laužymas, vienašališkas Lietuvos teritorijos savinimasis, prievartinė, neteisėta aneksacija, okupanto kompetencijos peržengimas (Plg. B. Meissner, Die Soviet Union, Die Baltischen

ŠVIESESNIO
RYTOJAUS
BEIEŠKANT

Šiomis dienomis Chicagoje mirė patriotė lietuvė, vieno muzikos sesuo. Prieš mirtį paprašė ją įrašyti į Lietuvių Fondo narių eilės ir įnešė savo įnašą, pareikšdama norą, kad dabar už ją Lietuvių tautai dirbtų jos santaupos. Gražus ir jaudinantis pavyzdys.

Lietuvių Fondo narių eilėse jau yra išsiskildavę apie 800 asmenų kovai už savo tautos šviesesnį rytojų. Ne šimtai, o tūkstančiai turi įsijungti į šį gražų sąjūdį, kuris gali mus iškelti ir kitų tautų eilėse.

Mes turime daug įvairių fondų. Nevienas gal ir pasiklysta tų fondų pavadinimuose ir kartais nebeskiria, kokie yra tų fondų tikslai bei uždaviniai.

Lietuvių Fondas, dažnai vadinamas milijoniniu Lietuvių fondu, turi tikslą sudaryti narių įnašais bei aukomis vieno milijono dolerių pagrindinį neliečiamą kapitalą, kurio metiniais procentais būtų teikiami lietuviai švietimo, lietuviybės palaikymo, globos, bei kultūrinio gyvenimo reikalai. Jau dabar jo kapitalas siekia artį 200,000 dol. Iki vieno milijono dar toli, bet nėra jokia svajonė tokį tikslą pasiekti. Jei pasidairysime aplinkui, matysime, kad ne vienos parapijos turtas siekia virš 1,000,000 dol. Jei vienos parapijos lietuviai sugebėjo sudėti parapijos reikalams milijonus, tai, atrodo, nesunkiau sudėti tą milijoną dolerių visiems Amerikos lietuviams lietuvių bei lietuvių kultūrai ugdyti. Panašius fondus, bet kur kas didesnius, turi ir kitos tautinės grupės.

Lietuvių Fondo pagrindinį kapitalą sudaro narių įnašai bei aukos. Kiekvienas lietuvis, įnešęs nemažiau 100 dol., tampa LF nariu ir dalyvauja sprendžiant fondo reikalus. Įstojęs į fondą, jis lieka ir po mirties jo nariu. Nebegalint jam dirbti savo tautai, už jį dirba jo įnašas.

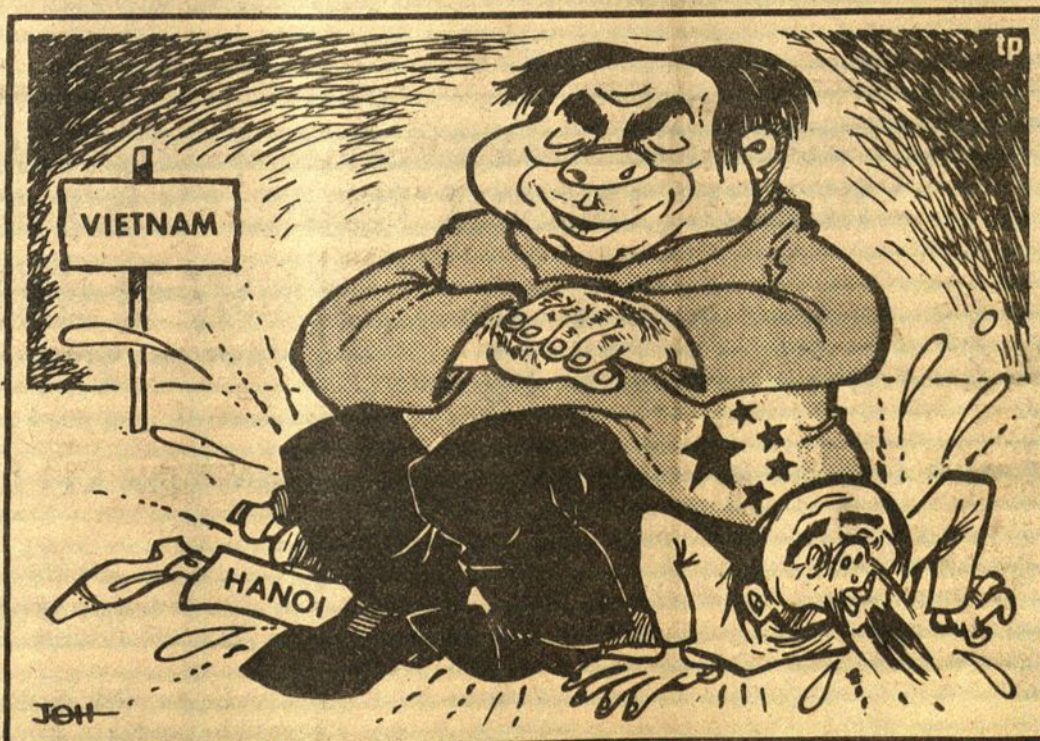
Lietuviai, įstodami į Lietuvių Fondą parodo didelę savo meilę savo kraštui ir tautai. Vargė jie nepamiršta savo tautos ir tauta negali pamiršti jų. Todėl LF vadovybė ruošiasi jiems pagerbti ir įamžinti išleisti puikų -- reprezentatyvų vardiną, kuriame, be bendrų žinių, liečiančių lietuvių tautą ir jos kultūrą, ras vietos narių gyvenimo aprašymai bei jų nuotraukos, įvedama tradicija, kad nebūtų pamiršti ir mirusieji Fondo nariai.

Lietuvių Fondas auga ir didės padedant Fondo įgaliotiniams bei talkininkams. Ant jų pečių gulanti fondo organizavimo našta. Fondo vadovybė jų taipgi nepamirš. Kiekvienų metų pabaigoje, o taip pat ir vėjų užbaigus jie bus atitinkamai pagerbti ir įvertinti.

Nusistatyta Lietuvių Fondo vėjų iki 1968 m. Vasario 16 d., 11d 50 metų jubiliejinės Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo šventės, pastūmėti tiek, kad kovotojų eilėse už šviesesnį lietuvių tautos ateitį įsijungtų ne pulkas, o visa divizija kovotojų. Bendromis jėgomis ir bendru darbu galime padaryti didelius darbus ir sukurti tautai šviesesnį rytojų. (a.š.)

Staaten und das Voelkerrecht, Koeln, 1956).

Lietuvos okupaciją aiškiai ir griežtai pasmerkė JAV vardu Sumner Wells 1940 m. liepos 23 d. (Plg. The Department of State Bulletin, July 27, 1940, vol. 3, No. 5, psl. 48). Tuo pareiškimu buvo pabrėžta, jog okupacija nebus pripažįstama. Nuo tos datos (Nukelta į 2 psl.)

Vietnamo problemoje Kinija nekeičia "pozicijos"...

Lietuva vakar, šiandien ir rytoj

(Atkelta iš I psl.)

Ilgai šios dienos visi JAV prezidentai, vyriausybės, valstybės sekretoriai -- nuolat pakartoja griežtą JAV nusistatymą, kad nepripažįstama Pabaltijo valstybių okupacija.

Dėka JAV laikysenos Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu -- Pabaltijo valstybių problema ir šiandieną tebėra gyva tarptautinėje plotmėje. Dažnai JAV ir kitų valstybių delegatai Jungtinės Tautosose primena visam pasauliui Pabaltijo valstybių likimą. Kad tai daroma -- didelė dalimi tokių pareiškimų priežastis yra ne tik mūsų veiksmų, mūsų lietuvių patriotų veikla laisvajame pasaulyje, bet ypač -- nepalauiama lietuvių tautos valia būti laisva ir nepriklausoma. Dėl tokios valios tikrumo laisvasis pasaulis neabejoja. 1941 m. birželio 23 d. toji valia buvo pabrėžta visuotiniu lietuvių sukilimu ir Laikinosios Lietuvos Vyriausybės sudarymu.

Žinome, kad vėliau, antrosios Lietuvos okupacijos metu, žuvo virš 30,000 lietuvių partizanų, kovojusių dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Tai nesugriauzamas įrodymas -- kaip ryžtingai ir kovingai lietuvis laisvės trokšta!

Ir šiandieną galima pakartoti, kad komunistų propagandos melagystė ir dabar griauia lietuvių kraujo aukos dėl laisvės, padarytos antrosios okupacijos metu.

Tvirta JAV laikysena Pabaltijo valstybių klausimu -- yra gyvybinių mūsų valstybinės egzistencijos reikalas. Tą egzistenciją mums parodo Lietuvos Diplomatinės ir Konsulinės Tarnybos buvimas. Tai mūsų valstybinės egzistencijos, de jure ženklai.

Sovietų Sąjunga, formaliai įjungusi Lietuvą į vadinamąjį socialistinių respublikų skaičių, ėmėsi žygių likviduoti Lietuvos pasibes, konsultatus, palmti jų archyvus ir Lietuvos valstybės turtus užsienyje. Ji energingai ir pakartotinai darė žygių Washingtono per savo ambasadorių Oumansky paveikti JAV nusistatymą, paskelbtą 1940, 7, 23 d. Neapaprastai turime būti dėkingi, kad JAV griežtai laikėsi savo nusistatymo, kuris moraliniais raiščiais buvo stipriai pagrįstas. JAV nusistatymui išsilaikyti gal būtų padėjo ir šios aplinkybės: Sovietų Sąjungos ir Nacinės Vokietijos 1939, 8, 23 d. susitarimas, kuris betarpiškai pagreitino II-jį Pas. karą, faktas, kad JAV ir Sov. Sąjungos santykiai buvo šalti. Tvirtinama, kad 1940 m. 88% amerikiečių rėmė Suomiją. (Plg. Harold Lavine and James Wechsler, "War Propaganda and the U.S.", New Haven, Yale University Press; 1940, p. 282).

1940 m. Sovietų ambasadorius Washingtono Oumansky Valst. Dep-tui Pabaltijo valstybių įjungimą aiškino savaip ir norėjo sa-

vo naudai tai interpretuoti. Bet JAV atstovai Pabaltijo valstybių sostinėse, p.p. Owen Norem, John C. Wiley ir Walter Leonard teisingai buvo pranešę apie tikrąją padėtį Pabaltijoje ir Sovietų Sąjungos veiksmus. Valst. Dep-tas 1940 m., rimtai padėti apsvaistęs, priėjo išvados, jog Sovietų Sąjungai klastingais keliais Pabaltijo valstybių nepriklausomybę likvidavo. Tuo būdu Sovietų Sąjungai nepavyko 1940 m. Pabaltijo valstybes, ypač JAV-se išjungti iš tarptautinės valstybių bendruomenės. Todėl čia galėjo ir gali toliau egzistuoti ir veikti Pabaltijo valstybių pasiuntinybės ir konsultatai bei gauti kreditų iš savo valstybinių fondų, kuriuos JAV užšaldė.

Sov. S-gos ambasadorius 1940 m. argumentavo, kad negalės būti jokio Sov. Sąjungos ir JAV santykių pagerėjimo, jei JAV-bės ir toliau pripažins Pabaltijo valstybes ir neperduos jų aukso Sov. S-gai (plg. Memorandum of Conversation by Loy W. Henderson, August 15, 1940, National Archives File 7, 11, 61/743 1/2).

Tų pačių metų rudenį anglai teiravosi Washingtono, kaip JAV žinrū, jei Didž. Britanija pripažintų de facto Pabaltijo valstybių okupaciją ir išspręstų finansinius klausimus. JAV-bės labai aiškiai pasisakė ir Valstybės Sekretorius paprašė Europos Reikalų Referentą James C. Dunn painformuoti Britų Ambasados patarėją Neville Butler, kad "Britai yra laisvi elgtis, kaip jie nori. Kas liečia mus, -- mes atsisakėme Rusijos okupaciją pripažinti... ir dėl to mes Rusijai kreditų neperduosime. (plg. National Archives File 860 N. 01/74 ir Cordell Hull "The Memoirs of Cordell Hull, 2 vol. New York, The McMillan Co. 1948, pp. 811-812).

Vėliau, kai buvo pradėtas karas tarp Sov. Sąjungos ir Vokietijos ir ėjo derybos tarp Sov. Sąjungos ir Didž. Britanijos -- anglai atsilaukė prieš Sov. S-gos reikalavimus Pabaltijo valstybių klausimu. Winston Churchillio atsiminimuose mes randame gražių atsiliepimų Pabaltijo valstybių reikalui. Jie paaiškina Didž. Britanijos laikyseną šiai jų keletas:

"Pabaltijo valstybės turi būti suvereninės, nepriklausomos tautos... mes, išskyrus de facto, niekada nepripažįsime Rusijos 1941 m. sienų. Jos buvo įgytos agresijos veiksmais ir begėdišku konspiravimu su Hitleriu. Perleidimas Baltijos valstybių prieš jų valią Sovietų Rusijai prieštarautų visiems tiems principams, dėl kurių mes šį karą vedame ir sutarčių mūsų reikalui... Išlaikymas Atlanto Chartos principų, kuriuos ir Stalinas prisiėmė, angažuoja mūsų garbę. Nuo to taip pat pareina ir mūsų Sąjunga su Jungtinėmis Valstybėmis..."

Apie JAV, Didžiosios Britanijos laikyseną Pabaltijos valstybių atžvilgiu II-jo Pas. karo metu, apie jų pasikalbėjimus įvairiose konferencijose su Sov. S-ga ligi pokario metų neminėsiu. Pridursiu tiek, kad JAV apie savo aiškų ir griežtą nusistatymą nepripažinti Sov. Sąjungos okupacijos buvo pranešusios ir lenkams, Gen. Sikorskiui. Ta proga paminėtina dar ir tai, kad mūsų spaudoje ir privačiuose pasikalbėjimuose daromas užmetimas, kad mes negerai padarėme, jog nesukūrėme egziliinės Lietuvos Vyriausybės -- reikia atmesiti. Buvo bandyta egziliinę vyriausybę sudaryti. Bet mūsų bandymams nebuvo pritarimo. Lietuvos ministras JAV-se vėlonis P. Žadeikis 1941, 12, 18 d. buvo išteikęs Valst. Sekretoriui Cordell Hull notą Lietuvos Vyriausybės egzilyje sudarymo klausimu. 1942 m. sausio 12 d. ministras P. Žadeikis painformavo A. Smetoną, kad Cordell Hull jam pranešęs, jog jo notoje iškeltų klausimų svarstymas esąs atidėtas. (Žiūr. A. Merkelio straipsnis "Tremties Dalia (31)" Europos Lietuvių, 1964, 8, 4. d. Nr. 31, p. 3).

Antrojo Pasaulinio Karo metu Pabaltijo valstybių padėtis buvo ypač pavojingose padėtyje. Vienas pavojingiausių momentų buvo tada, kai Sov. Sąjungos kariuomenė stūmė atgal vokiečių kariuomenę ir antrą kartą okupavo Pabaltijo valstybių teritorijas. Iš tų laikų žinomas Bohlen užrašytas prezidento

Roosevelto pasakymas juokais Stalinui, jog jis "į karą neis su Sov. Sąjunga, kai jos kariuomenė vėl okupuos Pabaltijo sritis" (U. S. Dep. of State, Foreign Relations of the United State, Diplomatic Papers, The Conference at Cairo and Teheran 1943, Washington, 1961, p. 594). Kaip iš vėlesnės JAV laikysenos žinome, tuo posaku nieku nebuvęs pakeistas JAV nusistatymas Pabaltijo valstybių atžvilgiu.

Pabaltijo diplomatiniai atstovai ir Pabaltijo kraštų pagrindžio organizacijos tuo metu, kada Sov. S-gos kariuomenė antrą kartą užėmė jų kraštus, kreipėsi į JAV ir Britų vyriausybes, kad Pabaltijo kraštams būtų taikomi Atlanto Chartos principai. Viliaks prašė Vakarų sąjungininkus pasiųsti į Lietuvą misijas tikslu apsaugoti lietuvių tautos teises bei interesus ir apsaugoti nuo eksterminacijos (plg. E.J. Harrison, Lithuania's Fight for Freedom, New York, 1962, p. 59). Deja, Pabaltijo diplomatams nepavyko JAV įtikinti, kad pasiųstų savo stebėtojus į Pabaltijo kraštus, kur saugaliavo Sovietų Sąjungos kariuomenė.

Antrajam Pasauliniam Karui pasibaigus, po karo paliaubų, pradėjo aiškėti Sovietų Sąjungos grobioniškumas. Ir JAV-se viešo-

ji nuomonė pradėjo keistis. Iš palankumo, "appeasement" laikotarpio, buvo prieita prie vadinamojo "šaltojo karo" periodo. G. Kennan skelbtas "Concept of Containment" buvo Eisenhowerio Dulles pakeistas į "Policy of Liberation". Tada mūsų veiksmų, visuomenės veiklos sąlygos pasikeitė. Tuo laikui buvo sudarytas 1953, VII, 27 d. "U.S. Congress H.R. Select Committee on Communist Aggression". Jam vadovavo kongresmanas Charles J. Kersten. Deja, po 1956 m. Vengrijos sukilimo nuotaikos pavergtųjų atžvilgiu keitėsi. Visiems paaiškėjo, jog niekas nenorės rizikuoti III-jo pasaulinio karo ar teikti karinę pagalbą kraštams, kurie nori išsilaikyti iš komunistinės dominacijos. Klek vėliau, 1959 m. JAV Kongresas priėmė nutarimą, kuriuo JAV Prezidentas prašomas skelbti Pavergtųjų Tautų sąvaite, būtent kasmet trečiąją liepos mėnesio savaitę. Tai JAV Prezidentas kasmet nuo 1959 metų ir skelbia.

Tad, po Lietuvos vakar, galime pasakyti, kad Lietuva dabar gyvena "Pavergtųjų Tautų Sąvaite"

Žinodami, kad Sov. Sąjunga stengiasi visomis priemonėmis pasaulį įtikinti, jog Pabaltijo vals-

tybės tariamai laisvu noru įsijungė į Sov. Sąjungą ir kad ji organizuos tariamą tų valstybių išlaisvinimo 25 metų sukaktį, laisvieji pabaltiečiai žiomet ypačiai savo veiklą suintensyvino ir ją tęsia.

Energingai veikiant šalia Pavergtųjų Tautų Sąvaite, šalia nepaprastai didelio skaičiaus senatorių ir atstovų padarytų pareiškimų JAV kongrese, pabaltiečiai žiomet gali pasidžiaugti ypačiais šiais dalykais: JAV Valstybės Sekretoriaus priėmimu pabaltiečių amerikiečių jungtinio komiteto atstovų vadovybės ir Atstovų Rūmų vienbalsiai priimta pagarsėjusia Monagan įnešta rezoliucija 416. Nors ji Senate dar nepriimta, bet turint galvoje, kad rezoliuciją 416 Atstovų Rūmai priėmė jos klausimu gavę iš Valst. Dep-to palankų raštą, mes turime ypačiai atkreipti dėmesį į jos turinį. Juo JAV Prezidentas primygtinai skatinamas --

"a. kad jis Jungtinės Tautos ir kituose atitinkamuose tarptautiniuose forumuose atkreiptų, jog manymu tinkamomis priemonėmis, pasaulio opiniją į apsisprendimo teisės paneigimą Estijos, Latvijos ir Lietuvos gyventojams ir

b. kad jis pastatytų pasaulio nuomonės svarumą remti šių teisių sugrįžimą Pabaltijo gyventojams".

Čia sužymėti dalykai yra pabaltiečių siekimams prie širdies. Šalia to, kad JAV nepripažįsta Pabaltijo kraštų įjungimo į Sov. Sąjungą, už ką pabaltiečiai yra nepaprastai dėkingi JAV, -- pabaltiečiai ypačiai nori, kad JAV administracijos viršininkas savo pareiškimuose dažniau pavergtuosius prisiminėtų, kartu jų tarpe taip pat ir Pabaltijo tautas. Tuo būtų patikrinta, kad Pabaltijo valstybių problema yra gyva tarptautinėje arenoje ir ji yra eilėje klausimų, kurie po II-jo Pas. karo nėra išspręsti ir dėl kurių tarp Vakarų ir Rytų įtampa yra. Žodžiu, rezoliucijoje trumpai išreikšti dalykai, dėl kurių pabaltiečiai sielojasi ir į ką jie kreipia savo ateities veiklą. Rezoliucijos įžangoje dar yra pabrėžta, kad "esama daugelio istorinių, kultūrinių, bei šeimyninių tarp Pabaltijo valstybių ir amerikiečių tautos ryšių". Tai yra ypačiai svarbu.

Ryšių su laisvųjų pabaltiečių veikloje pasiektais laimėjimais ir JAV kieta laikysena tęsti Pabaltijo kraštų okupacijos nepripažinimą -- Pavergtųjų Tautų Sąvaite ir Rezolucija 416 -- plačiai nuskambėjo pavergtuose mūsų kraštuose. Š. m. liepos 18 d. Tiesos Nr. 167 paskelbta yra Mikojano, Kosyginio, Suslovo ir kitų komunistinių vadovų kalbos, pasakytos Taline, Rygoje ir Vilniuje per tariamą Pabaltijo kraštų išlaisvinimo 25 metų sukaktį. Jose plačiai buvo puolamos JAV ir puolami laisvieji pabaltiečiai dėl Pavergtųjų Tautų Sąvaite ir Rezoliucijos 416. Tai parodo, kas Sovietų Sąjungai ypačiai nepatinka ir tai įrodo reikšmę mūsų kovos dėl laisvės ir nepriklausomybės.

Pabaltiečių "25 Laisvės Kovos Metai" šaukiai tad žiomet

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

KAS TAI YRA -- Biuletenis? Angliškas bulletin perimtas iš prancūzų, kaip stovi, tik ištarimas perkreiptas. Prancūzuose tas žodis -- mažiškinė forma iš lotyniško bulla, kurio pirminė reikšmė -- burbulas (vandens paviršiuje, lietaus lašui nukritus), kamuolys (dūmų), arba betkoks iškilumas paviršiuje (kaip pūslė delse).

Turbūt, dėl panašumo į burbulą ar pūslę, bulla būdavo vadinamas ir senoviškas vaškėnis ar smalkinis antspaudas, prikabin-tas prie oficialaus laiško ar dokumento, ligainiui bullomis ėmė vadinti nebe antspaudus, o pačius dokumentus. Ypač tas vardas prigijo popiežių laiškas bei dekretams. Lietuviškai sakom popiežiaus bulę.

Prancūzišką bulletin, stengdamies (kiek įmanoma) pamėgdžioti prancūzišką ištara, vadiname biuleteniu. Kadangi biuletenis yra maža bulė arba bulėlė, tai tenka suprasti, kad biuletenis turi būti nedidelis, neypatingai svarbus raštas. Biuleteniais tad ir imta vadinti mažesnius už popiežių (dabar jau ir labai mažesnių) autoritetų rašytinius pranešimus. Neskaitant tų ar kitų šalutinių biuletinio žodžio reikšmių, pagrindinė jo reikšmė, anot Websterio -- trumpas ar kondensuotas žinios pranešimas visuomenei, ypač pripažinto autoriteto išleistas; įvykio pranešimas ar paskelbimas; periodinis leidinys, ypač apimtas vyksmų kokiųje draugijoje.

Bet -- kodėl čia dabar ėmė ir parpū biuletenis? Nagi todėl, kad vidutiniškai kas pusantro mėnesio ateina dailiai (Vilties spaus-tuvė!) atspausdintas leidinys, kuris savo metriką prisistato: PASAULIO LIETUVIS -- Informacinis Biuletenis...

Biuletenis? Ir dar informacinis? Informacija, vėl anot to paties Websterio, yra žinia, pranešta kitų ar įgyta paties tyrinėjimu. Taigi: biuletenis -- žinios pranešimas, o informacija -- pranešta žinia. Tai informacinis biuletenis išsina lyg koks akmeninis akmuo ar sviestinis sviestas. Regis, toks pasakymas vadinamas tautologija -- dalyko apibūdinimu dviem ar keliais tos pačios reikšmės žodžiais.

Bet iš viso: ar Pasaulio Lietuvis -- biuletenis? Kažkaip nepa-našu. Jame nebūna žinių-naujienų: ateina nešinas daugiausia iš kitų laikraščių kartojamomis senienomis, dažnokai pateikiamomis nei trumpai, nei kondensuotai, kaip biuletenuose priklauso. Ir nesiriboją įsiai tik pranešimais apie vyksmus PLB organizacijos, o griebiasi kitų temų, kaip apie karžygių metus, apie lietuvių motinos legendą, apie veiksmų kovą prieš sovietinę agresiją, apie lietuvių ekonominę veiklą, ir t.t. Vietomis galėtum pamanyti, kad tai moksleivių laikraštėlis, vietomis -- gal skausmingas bandymas pagaminti lietuvišką Reader's Digest...

Tikriausiai pasišventusį Pasaulio Lietuvis redaktorių graužia hamletiškas klausimas: bti ar nebti, o jei bti, tai kuo?

cija 416 -- plačiai nuskambėjo pavergtuose mūsų kraštuose. Š. m. liepos 18 d. Tiesos Nr. 167 paskelbta yra Mikojano, Kosyginio, Suslovo ir kitų komunistinių vadovų kalbos, pasakytos Taline, Rygoje ir Vilniuje per tariamą Pabaltijo kraštų išlaisvinimo 25 metų sukaktį. Jose plačiai buvo puolamos JAV ir puolami laisvieji pabaltiečiai dėl Pavergtųjų Tautų Sąvaite ir Rezoliucijos 416. Tai parodo, kas Sovietų Sąjungai ypačiai nepatinka ir tai įrodo reikšmę mūsų kovos dėl laisvės ir nepriklausomybės.

Pabaltiečių "25 Laisvės Kovos Metai" šaukiai tad žiomet

nuskambėjo Lietuvos, Latvijos, ir Estijos padangėse. Tiesa, tai ne Laisvės Varpo aidai, bet tai laimėjimas kovoje dėl laisvės. Tai gražios laisvųjų pabaltiečių gėlės ant žuvusiųjų dėl laisvės Lietuvoje kapų.

Rytdienos Lietuva -- dabartinėmis aplinkybėmis vaizduotina, kaip mūsų kovos dėl Laisvės ir Nepriklausomybės ryžtingas tęsimas.

Mums pažįstamas buvęs Čekoslovakijos prezidentas ir vienas Čekoslovakijos patriarchų T. G. Masarykas yra kartą pasakęs, jog didžiausia ir svarbiausia taisyklė politikoje yra -- "VEIKTI". Tiems, kurie nepri-sideda prie veiklos, sakydami, kad nėra vilčių laisvę ir nepriklausomybę atgauti, mes primename JAV vyriausybės vardu žiomet Vas. 16 Dienos proga pareikštą įsitikinimą Lietuvos Atstovui, kad mūsų byla gali gale laimės, mes primename tai, kad tarptautinės teisės ir moralės bei teisingumo principai laimės, o ne trionija.

Veikime tad dėl Lietuvos. Bū-kime tikri, kad Dr. V. Kudirkos kartą pasakytą žodžiai išsipildys: Ateis tokie laikai, kad masko-tilaus -- nebus, BUS LIETUVA".

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia užsėti. Jūs galite atsistoti pačiu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Kas nauja
Pasaulyje

* DIDELIS PASAULIO opini-jos ir didžiųjų valstybių spaudimas privėdė Indiją ir Pakistana prie paliaubų. Indijos apsisprendimui sustabdyti karą veiksmus ne mažos įtakos turėjo ir R. Kinijos grasinimai.

Paliaubos dar neišsprendė pagrindinių problemų, privedusių prie didelių nuostolių turtui ir gyvybėms. Tačiau, neatsižvelgiant į tuos nuostolius ir kitas patirtas pamokas, nėra jokios garantijos, kad toje Azijos srityje jau įsiviešpataus taika.

Kašmire jau veikia "partizanai", o abiejose šalyse nuotaikų kaitra dar vis kursto R. Kinijos agentai.

* JAV SENATAS, priėmęs užsieniui pagalbos įstatymą, prijungė klausulę įpareigojančią prezidentą atšaukti pagalbą toms valstybėms, kurios nesiliems priemonių sustabdyti prekybą su šiaurės Vietnamo komunistine vyriausybe.

* JTO PILNATIES SESUJOJE Costa Rico atstovas pasiūlė sudaryti specialų komisariatą žmonių laisvųjų klausimams tirti. Tą pasiūlymą parėmė JAV ambasadorius A. Goldbergas.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ŽODIS PRIKLAUSO MŪSŲ INŽINIERIAMS

Ką tik redakcijos stalą pasiekė Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos žurnalo 3 nr.

Nesusilaikome nepaskelbė to leidinio vedamojo, skirto neseniai mirusio inž. Vytauto Pavilčiaus pagerbimui.

Inžinierių ir Architektų žurnalas įdomus ir savąja mokslo srities informacija, bet lietuvių visuomenei yra žinoma, kad lietuviai inžinieriai ne visi yra užsikalę technikos pasaulyje, bet gyvena visų lietuvių rūpesčiais, sielvartais ir laimėjimais. Tat tebtūnie jų mintys, išreikštos šiame vedamajame, paskleistos plačiau lietuvių visuomenėje.

Žodis priklauso to vedamojo autoriui:

-- Pilkoje kasdienybėje yra daug tylaus, kuklaus ir nepastebimo heroizmo, nuostabios pilnybės. Tai gali sukurti ir išgyventi savyje tik asmenys, pasiekę aukšto kultūros laipsnio, nesavandžiškai apsisprendę ir pasišventę idėjai.

Jie aiškiai yra supratę, kad be aukos ir išsižadėjimo nebus pažangos kultūrinioje visuomeninėse baruose ir pilnoms asmeniniame gyvenime. Jūs laikote retais, vertingais ir atmintiniais, nes jie nesuklupo prieš daug žadančią tikrovę ir joje nepaskendo su nepatįsiais nuostoliais sau, be brangaus palikimo savo artimiesiems ir visuomenei.

Nekalbame apie kraštutinius, kas paneigia pilnesnį, turtingesnį gyvenimą, bet apie tuos, kuriems gerovė yra kaip atrama, kaip patogumas, veržlesniam ir platesniam kultūriniam gyvenimui.

Tai negausūs visų sričių kultūrininkai, kurie neiškyla į prožektorių šviesas ir kurių nepažįsta platesnioji visuomenė, nes jų pavardžių nerasime laikraščių puslapiuose ir nematysime prezidentūmuose, nes jie nelaiko sąvės užsitarnavusiais platesnio dėmesio. Jie nesiveržia vadovauti, bet prisiima dažnai patį nedėkingiausią ir juodžiausią, bet ir kilniausią darbą -- būti gyvųjų žmonių tomis atramomis ir sėjomis, kurios palaiko viso bendruomeninio ir kultūrinio gyvenimo pastatą,

palikdami save apačioje, užmarštyje.

Tai kudirkiniai stulpai, daukantiškos vargo pelės, kurios kudirkiškai tariant pastato ir palaiho tiltą, kuriuo patogiai gali žygiuoti išspuošusi minia, dienos didvyrių vedama.

Jiems talentai bei gabumai nėra asmeninė nuosavybė, kas galima lengvapėdiškai išieškoti, bet tik didesnė pareiga ir atsakomybės jausmas. Dažnai pasišvenčiama ilgu naktiniu darbu, kad tik bendrieji reikalai nenukentėtų! Jie išauklėja inteligentiškas šeimas. Jų vaikai išeina ne vargo, bet džiaugsmo ir pasididžiavimo vardo vertas lituanistines mokyklas. Jų atžalynas eina išdidžiai, su tikruoju savo vardutėvų pėdomis. Tai tikras ir vienintelis tęstinumas, apie kurį tiek daug kalbama ir posėdžiaujama, įrodytas gyvenimo pavyzdžiais. Iš jautrumo bendram reikalui jų namų durys atdaros posėdžiams, pasitarimams. Jie, reikalui esant, prisiima viską: redaguoja, administruoja, remia kiekvieną lietuvišką pasireiškimą, palaiko ryšį su jaunimu, dalyvauja visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje.

Bet, ar daug kam rūpi bendruomeninio pastato pamatai ir sijos, kol pastatas nebraška, nelinksta ir negrįžta nuo perdidelio apkrovimo? Deja, tos žmogiškosios sijos ir pamatai nėra amžini, nes jie yra gyvi. Nusileiskime apačion ir apžiūrėkime savo visuomeninių ir kultūrinių rūmų pamatus, nes nuo jų tvirtumo priklauso viskas, kuo galime didžiuotis ir pasirodyti prieš pasaulį!

Vienas iš tokių visuomeninių kultūrininkų buvo šviesios atminties VYTAUTAS PAVILČIUS, buv. Technikos žodžio redaktorius ir lietuviškosios veiklos puoselėtojas. Jis buvo ištikimas savo įsitikinimams, nesvyrudamasėjo grumtuotu gyvenimo keliu, neužkasė gautus iš Gerojo Šeimininko talerius ir talentus, bet darbščiai juos investavo į didžiulias žmoniškąsias nekinančias vertybes.

Gražesnis žmonijos ir tėvynės likimas yra pilkųjų nežinomųjų didvyrių rankose. Jiems plojama tik uždangai nusileidus, --

LAIŠKAI

Reikšmingų klausimų diskusijos

Naktibalda VIII, L.S.T. Korpl Neo-Lithuania vasaros stovyklos Elk Lake, Mich, laikraštis 8 nr. talpina Šarūno Valiukėno repliką Antano Diržio paskaitai, skaitytai minėtą stovyklą atidarant. Deja, Naktibalda nedavė paskaitos teksto, nė jos santraukos, todėl sunkoka referento mintį pasekti. Jojo oponentas, Šarūnas Valiukėnas, savo replikoje perteikia ketletą A. Diržio teigimų, būtent: "Aš sutinku su kolega, kad tautybė yra gyvoji žmogaus jėga", kad pilnas lietuviškumas be lietuvių kalbos neįmanomas". Tačiau savo ruožtu Šarūnas Valiukėnas pareiškia:

"... kreipdamasis į visus lietuviškosios jaunomenės tėvus, sakau, kad mums, tremties vaikams, yra daug ir daug abejonių dėl mūsų tautos, dėl mūsų prigimties. Jums, Lietuvoje užaugusiems, sunku suprasti, kas mes egzistuojame dviejose pasauliuose -- lietuvių ir amerikonių;

BALIŲ JAU PERDAUG...

Sveikinu Clevelando Skaučių Tėvų Komitetą, išdrįsusį rengiamą balių pakeisti į nietus!

Balių daug ir jie visi gražūs ir kilniems tikslams rengiami. Tačiau ju per daug. Nemažinant jų vertės, reikia mažinti jų skaičių. Tikrai altruistinis žestas iš Skaučių Tėvų Komiteto pusės, pasitraukti iš kelio kitiems ir apsiriboti pietų rengimu.

Reikia tikėtis, kad ir visuomenė parems jų gerus norus ir atsilankys paskautes papietauti spalio 3 d.

A. R., Cleveland

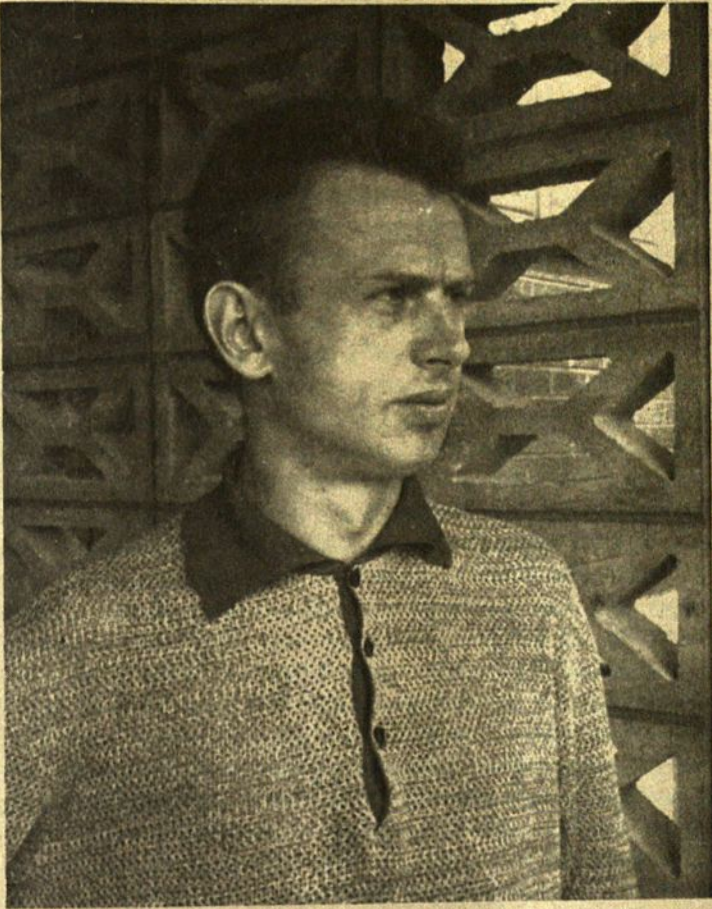
POKALBIS SU KOMP. DARIUM LAPINSKU

STASYS SANTVARAS

Jis tuoj išvyko į Vieną, Austrijon ir ten 1957-58 m. gilino kompozicijos meno studijas ir studijavo dirigavimą. Nuo 1958 m iki 1960 m. D. Lapinskas mokėsi muzikos Stuttgarte, Vokietijoje.

Vokiečių senasis universiteti-

davinys -- įgroti plokštelėn lietuvių šokių muziką. Zdaniaus orkestruotą. Visa tai turėtų būti padaryta 1965-66 m. sezono metu, Stuttgarte. Komp. D. Lapinskas tu planų neišsižada, tik si juos įveikti, nors daug kas priklauso iš ir nuo to, kaip sugysianti sužeista ranka.

Komp. Darius Lapinskas

nis miestas Tuebingenas buvo ta vietovė, kur D. Lapinskas pradėjo savarankišką muzikinį darbą. Čia jis gyveno ir dirbo ištisus 1960 metus. Prof. Vaclo. Biržiška buvo atradęs, kad būrys Lietuvos jaunimo Tuebingeno universitete studijavo jau XVI a. Žinoma, daugiausia tai buvo didikų ir bajorų vaikai. Nemenką kiekį lietuvių 2-jo pas. karo audra taip pat buvo atbloškusi į Tuebingeną -- ten yra likę gana giliūs mūsų buvimo pėdsakai. D. Lapinskas vienerius metus čia buvo muzikinės dalies vedėjas žinomam Schuberto teatre. Jis dirigavo orkestrą ir rašė palydimąją muziką dramos veikals. Kleist, Goethe, Shakespeare, Sartre, Hauptmann ir kt. buvo tie autoriai, kurių veikalsams muzikinį palydą sukurė komp. Darius Lapinskas. Tuebingeną jis mini geru žodžiu, nes ten buvusi ir kūrybinga nuotaika, ir vokiško darbo rimtis, ir orkestras, kuriam pats dirigavo, sudarė Stuttgarto Filharmonijos muzikali.

1961 m. D. Lapinskas persikėlė dirbti į Stuttgarto operos teatrą ir, kaip dirigento asistentas, dirbo ten iki 1965 m. sezono pabaigos. Stuttgarto opera yra viena pirmiausių Vokietijoje -- tie patys solistai dainuoja Berlyne, Hamburge, Muenchene, lankosi žymūs dirigantai ir geresnėji Amerikos dainininkai. Su Stuttgarto operos teatru komp. D. Lapinskas gastroliavo Paryžiuje, o šiemet turėjo vykti į Atėnus, Graikijon, Teatro sezonas -- 10 mėnesių, panašiai kaip būdavo nepr. Lietuvos Valst. Teatre. Vadinasi, darbo būna iki kaktol D. Lapinskui Stuttgarto operoje teko dirbti su solistais, su choralis ir su scenos orkestru. Padirgavęs savo kūrinį koncertus New Yorke ir Chicago, jis rengiasi grįžti į Stuttgartą, nes jo sutartis galioja dar vieneriems metams. Nežinia tik, kaip reikės dirbti su sužeista ranka, kaip į tai pažiūrėsianti Stuttgarto operos teatro direkcija...

Ar yra galimybių pasilikti Vokietijoje ir šoktelėti pakopą aukštyrų? Į tą klausimą komp. D. Lapinskas atsakė teigiamai. Girdi, būtų galima gauti dirigento vietą kuriame nors mažesniame vokiečių teatre. Į didžiulius teatrus esą sunkiau jaunam dirigentui patekti, nes ten yra įsitvirtinę žinomi ir vyresni dirigantai. Atsitiktinimų ir progų būna ir didžiuliuose teatruose, tačiau tai lemia ne tik muzikiniai sugebėjimai, bet nemenka dalimi lemtis, o gal ir laimė...

Be darbo Stuttgarto operos teatre, D. Lapinskas turi ir kitų planų. Tie darbai priklauso lietuvių muzikinio gyvenimo ratui. Visų pirma teksią surepeuoti su orkestru ir plokštelėn įdainuoti bei įgroti tenoro Stasio Baro dainas ir arijas. Kitas už-

Dirbdamas Vokietijoje, Darius Lapinskas daug laisvalaikio valandų skyrė kompozicinei kūrybai. 1960-65 m. laikotarpy jis parašė Koncertą vargonams, styginiam orkestrui ir mušamiesiems

TAUTIETI, LIETUVI! AR GIRDEJAI,

kas bus šįmet, lapkričio (November) 13-tą dieną? Bus MANIFESTACIJA New Yorke, Madison Square Garden, ir bus ŽYGIS Į JUNG-TINES TAUTASI! Tai bus pats didžiausias mūsų atsakymas rusams bolševikams, kurie šią vasarą mėgino pasididžiut, kad jau 25 metai viešpatuoja Lietuvoj, lyg koldoj Afrikos ar Azijos kolonijoj.

DVIDESIMT TUKSTANČIŲ mūsų, kitų pabaltiečių ir mūsų draugų amerikiečių tą šeštadienį, lapkričio 13 dieną, 12 valandą susirinks į Madison Square Garden ir didžiu balsu pasakys: Gana laukiti! Laikas likviduoti kolonializmą ir pačiam Europos vidury, prie Baltijos krantų!

Iš ten mūsų gretos žygiuos per New Yorke gatves iki Jungtinių Tautų, rodydami tą reikalavimą visų valdžių ir viso pasaulio spaudos atstovams, kad išnešiotų žinią apie jį po visus kraštus.

Netylėjom per visus 25 metus apie rusų nusikaltimus Lietuvoj, bet kol nusikaltimai nesibaigia, mums reikia stipriau ir stipriau šaukti: Štai nusikaltėliai! Sulaukym jus!

Mūsų turi būti DVIDESIMT TUKSTANČIŲ toj manifestacijoj. Tautietai, ar būsi? BŪKI! Užtark Lietuvą sunkiuose jos laikuose! Būk ir padėk žadinti žmoniją prieš rusų bolševikų daromas neteisėbes!

O jei ir negalėtum būti, tai padėk kitiems padaryti, kad manifestacija išeitų didelė ir garsi. KOMITETAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI ATSTATYTI, kuris rūpinasi tos svarbios manifestacijos sušaukimu, turi stipriai pasidaruot. Jauni ir narsūs yra komiteto vyrai. Daugumas patys Lietuvos nematę, Amerikoje gimę, kitų ir tėvai jau Amerikoje gimę. Bet kai tėvai ištikimi lietuviai, tai ir šitie jauni vyrai, Amerikoje užaugę ir mokslą išėję, jaučia didžią pareigą senajai tėvynei, ten priešpaudoj gyvenantiems tautiečiams. Jie dirba išsiuose, -- tai argi galima jiems nepadėti?

Gali suprast, kad tokį didelį triukšmą sukelt dėl Lietuvos reikla ne tik daug prisirengimo, bet ir pinigų. Didelė ir garsi vieta Madison Square Garden, ir ji gera vieta tokiai manifestacijai. Kad ją turėtum, reikia brangiai užmokėti. Užmokėsime. Bet rengėjai už tą vietą turi mokėti jau dabar. Dabar reikia apmokėti garsinimus ir visas kitas organizavimo išlaidas.

Skubiai sumeskim pinigų lapkričio 13 dienos manifestacijos išlaidoms. Parodykim, kad visi lietuviai esam su manifestacija, -- ne tik tie, kurie tą dieną tenai būsim, o visiškai visi! Tai gi, tautietai,

nelauk,

kol galėsi nutart, ką darysi tą lapkričio tryliktosios šeštadienį, o prisidėk prie manifestacijos rengimo dabar!

Dabar imk dolerį, du, penkis ar, jei išsigali, tai ir dešimtį, ir siusk, pasinaudodamas atkarpa. Čekį rašyk vardu: Committee To Restore Lithuania's Independence.

Lietuvi! Žygiuok už Lietuvą su visais lietuviais!

Dėkojam už greitą prisidėjimą.

Finansų Komisija:
ANTANAS REVENTAS, pirmininkas
ANTANAS DIRZYS, išdininkas

KOMITETAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI ATSTATYTI

29 WEST 57th STREET • NEW YORK, N. Y. 10019
Tenth Floor Code 212 Tel. 752-0099

Siunčiu \$.....

Vardas, pavardė

Adresas

Sol. Aldona Stempužienė dainuoja Reutlingene Pabaltiečių Draugijos suruoštamame koncerte, diriguojant D. Lapinskui.

Pokalbis su komp. Dariu Lapinsku

(Atkelta iš 1 psl.)

naudo pasisakymo, naujų muzikinių minčių ir sąskambių, daug dėmesio kreipia į ritmų slinktis ir vystymąsi, nevengia temų kartojimo, nes anot jo žodžių, temos kartojimai turi savo reikšmę, jie padeda klausytojui giliau įsijausti į muzikos kūrinių. Ir moderninėje muzikoje esą labai svarbūs elementai -- melodija ir ritmas. Jis pats labai domisi lietuviškosios muzikos istorija, lietuviškosios turtinės melodijos ir ypač ritmų, dvasia plazdanti, lyg sakalas, D. Lapinskas labai norėtų ir savo indėli palikti lietuviškosios muzikos kūrinyje. Žinoma, originali gyvybinga, nepakartota ir nepakartojama...

Vincas Rastenis, mane ragindamas nepažinti pasidaryti Bostone su naujai kylančiu muzikiniu talentu, pasirodo, besąs gavęs domia žinovo nuomonę apie Dariaus Lapinsko kūrybą. Tą V. Rastenis laiško pabaigoje ir cituoja, tikėdamas, kad nesulauksiu rūgonių: "Dar prieš aną automobilinę tragediją man teko susidurti su Dariaus Lapinsko vardu. Stempužienė buvo atsiuntusi man savo plokštelės kopiją ir klausė jos su Vaclovu Nelkybeliu, čekų kompozitorium, kuris anais metais parašė "Dainą Suite" iš lietuviškų melodijų (yra išspausdinta ir įgrota juosto). Taigi klausė plokštelės, Stempužienės dainuotos, D. Lapinsko aranžuotos. Nelkybelis apie pirmosios dalies vidurį ir sako: "Marvelous! Excellent!" Lapinskas yra kažkas tarp Stravinskio ir Bartokol Plokštelė -- unique! Verta dėti visas pastangas išleisti geroji firma. Klausė, ar Lapinskas neatvažiuos Amerikon. Sakiau, girdėt kad žada pasirodyti, štai, dabar jis čia, Neplanuota proga..."

Atbėga, tiesiog atskrenda ir komp. Dariaus Lapinsko koncertai Amerikoje, skiriami lietuvių visuomenei. Kaip minėta, pirmasis įvykis Brooklyne, N.Y., Walt Whitmano auditorijoje, spalio 10 d. 4 val. po pietų. Salė esanti

gera koncertui -- tengastrolinio ir Bostono Simfonija. Ant rasis koncertas yra rengiamas Chicagoje, Marijos Aukšt. mokyklos salėje, spalio 24 d., 3 val. po pietų. Trečiasis bus surengtas Clevelande, Ohio, 1966 m. pavasarį. Mane gerokai stebina aplinkybė, kad niekas iki šiol nesiėmė iniciatyvos surengti D. Lapinsko kūrinių koncerto Bostone, kuriame jis gimė kaip muzikas. Galimas dalykas, kad ir čia bus apie tai pagalvota.

Dabar, spalio mėn., D. Lapinsko rengiamų koncertų programa yra tokia: Mergaitės dalia -- 12 lietuvių dainų, palydinių sim-

foninio orkestro; jas dainuos Aldona Stempužienė; forteplono koncertas, taip pat simfoninio orkestro palydimas, kurį skambins pianistė Aldona Kepalaitė; Milašiaus Septintoji vienatvės giesmė -- rečitatyvas ir arija su orkestru bus dainuojama Ald. Stempužienės; Daiva, orkestrinė siuita. Koncertų dirigentas -- pats Darius Lapinskas.

Kūrybinė liepsna skaidrina ir turtina žmogaus gyvenimą. Tegų ji būna atgaiva po sunkių išgyvenimų D. Lapinskui! O jo muzika visų pirma tegų prigija savoj tautoj, lietuvių širdyse!

IŠ MŪSŲ MUZIKŲ PADANGĖS

Iš tremties atvykusiems vyresnio amžiaus lietuviams muzikams ligi šiol retai kam pavyko įsibrauti į Amerikos muzikos mėsą arba šio mokslo įstaigas ir dirbti savo profesijos praktinį arba pedagoginį muzikos darbą. Net nebuvusieji Lietuvos aukštosios muzikos mokyklos mokytojai ir profesoriai JAV buvo priversti griebtis arba varginkavimo amato arba versio nuobodžiomis privačiomis pamokomis. Gabiam, o ypač noro turinčiam mūsų tremties jaunimui retkarčiais pavyksta įsibrauti ir šioje šalyje į granito apkašais apsitvirtinusių muzikos sritį.

Šio mėnesio pradžioje garsioji Amerikos Metropolitan opera į savo muzikų eiles priėmė jauną smuikininką Herkulį Strolia. Šis jaunas vyras muziką buvo studijavęs Bostono konservatorijoje. Būdamas dar mažas muzikos mokytojo savo tėvelio Juozo Stroliaus per eilę metų muzikaliai

paruoštas Herkulis yra daug koncertavęs Vokietijoje (Drezdene, Leipcege,

Muz. Herkulis Strolia

Detmolde ir kitur) lietuvių, vokiečių ir anglų koncertuose, per Londono BBC radiją, o tuojau atvykęs iš tremties į JAV smuikavo Chicago televizijoje, kur

yra gavęs garbės diplomą ir aukso laikrodį dovanų. Po studijų šioje šalyje pašauktas į kariuomenę Herkulis buvo priimtas į VII-sios amerikiečių armijos simfoninį orkestrą, su kuriuo yra aplankęs koncertuojant daugelį Vakarų Europos didmiesčių. Apsigyvenęs New Yorke, jis buvo priimtas į Saint Cecil simfonijos orkestrą koncertmeisterio pareigoms.

Be savo muzikinių pareigų Herkulis Strolia daug laiko yra skyręs lietuviškos kultūros palaikymui ir kėlimo darbui. Jis yra ne tik koncertavęs lietuvių parėngimuose, bet, reikalui esant, šioje šalyje yra daug kur šokęs lietuviškus tautinius šokius ir dainavęs lietuviškuose choruose. Šiandien dar prisimenama, kaip Herkulis Strolia, vos 9-10 metų amžiaus vaikas, daug kur yra koncertavęs su savo a. a. mamytė dainininkėsolistė, su savo vyresniaisiais broliais Vytautu ir Faustui ir tėveliu Juozu Strolia. Tai būdavo, tarytum, naturalūs vienos šeimos muzikų kvinteto koncertai. Šiandien šis buvęs kvintetas yra išsiskirstęs: dainininkė Strolienė mirė Vokietijoje, o likę gyvieji kiekvienas dirba vis kitur ir vis kitoki muzikos darbą.

Faustas Srola veda Chicago Lietuvos Vyčių chorą, padeda lietuvių operai, konservatorijojė studijuodamas muzikos pedagogiką. Atseit, ruošiasi tapti mokytoju ir kuria nuosavą šeimą. Vytautas Strolia, baigęs Bostono universiteto muzikos skyrių, veda lietuvių operetės chorą Brooklyne, groja New Yorke simfoniniame orkestre, kartais diriguoja Five-Town ir kitų simfoninių orkestrų koncertus, o atliekamu laiku rengia lietuviškai studentijai ir šiaip visuomenei pavyzdžiais pailiustruojamas paskaitas iš muzikos srities. Šalia viso to, Vytautas Strolia ruošia lietuviškos diskologijos studiją.

Visų čia suminėtu jaunų lietuvių muzikų tėvas ir buvęs ilgametis jų muzikos mokytojas Juozas Strolia, atsisakęs nuo visų varginkavimo ir chorų vedimo darbų ir nuošaliai laikydamasis nuo muzikinio monopolio Chicagoje, dirba daugiausia muzikos publicistikos ir muzikologijos srityje. Be to, taip pat verčiasi muzikos pamokomis, spaudai rengia savo muzikos kūrinius ir ruošia studiją apie muzikos svetimybes, patekusias į mūsų religinę ir pasaulinę daugiausia vokalinę muziką.

K. Bražionis

HAMILTON

PAGERBĖ VISUOMENĖS VEIKĖJUS

Rugsėjo 18 d. Onos ir Povilo Savickų 15-kos metų vedybų sukakties proga, sutartu laiku į sukaktuvininkų namus suvažiavo gausus būrys lietuvių iš Hamiltono, Toronto, Delhi ir St. Catharines. Kelių minučių bėgyje erdviame rūsyje buvo paruošti stalai. Sukaktuvininkai tokios staigmenos nesitikėjo, labai susijaudino tokiu atplūdžiu bičiulių bei pažįstamų.

Nenuostabu, kad O. ir P. Savickus pagerbė ne tik vietiniai hamiltoniečiai, bet ir iš tolimesnių miestų lietuviai. Savickai yra žymūs visuomenės veikėjai, jų var-

das plačiai žinomas ir yra gerbiami asmenys plačios visuomenės. O ir P. Savickai yra ne tik malonaus būdo, bet kartu giliai sielojasi ir remia Lietuvos laisvės kovą. Dideli rėmėjai spaudos ir lietuviškų knygų mylėtojai. Povilas Savickas yra SLA 72 kuopos narys. Sukaktuvininkų garbei buvo pareikšta daug šiltų žodžių.

Sukaktuvininkai buvo apdovanoti vertingomis dovanomis. O ir P. Savickai visiems dalyviams už sveikinimus ir dovanas išreiškė padėką.

Dalyvis

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

APRŪPINKITE SAVO ARTIMUOSIUS IR GIMINES

ŽIEMAI IR NAUJŲ METŲ ŠVENTĖMS MAISTU; DELIKATESAIS, VYNU:

- BE PRIEKAIŠTŲ SKONIŲ IR RŪŠIMI,
- BE PRIEKAIŠTŲ KAINA.
- GAUSUS ĮVAIRUS PASIRINKIMAS.

(MILTAI, RYZIAI, CUKRUS, KRUOPOS, SVIESTAS, DEŠROS, KAVA, ARBATOS, KAKAO, MEDUS IR KITA).

APLANKYKITE MŪSŲ PARODOS SALE, IŠSIRINKITE, ATŽYMĖKITE DOVANAS SAVO GIMINĖMS. PRADEJANT AUTOMOBILIAIS IKI PŪKINIAIS ORENBURGO ŠALIKAIS, VILNONĖMIS MEDŽIAGOMIS IR KT. DAUGELIUI PREKIŲ KAINOS SUMAŽINTOS.

UŽSAKYKITE KELIALAPIUS PABŪVOTI 12-KA DIENŲ POILSIO NAMUOSE KAUKAZE, KRYME, RYGOS PAJŪRYJE IR PRIE MASKVOS.

REIKALAUKITE MŪSŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Avenue South,
New York, N. Y. 10003
Telefonas 228-9547

VEIKIANCIU SUSITARIMU SU FIRMOMIS
PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY, INC.
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
GRAMERCY SHIPPING CORP.
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

(Visi skyriai) mūsų įgaliojimai priimti užsakymus Sovietų gaminius dovanoms, o taip pat priimti rezervacijas KELIALAPIAMS į kurortus-sanatorijas SOVIETŲ SAJUNGOJE.

ATVAZIAVĖ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJA
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ
ĮVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė
RADIOJO, RAŠOMOS IR
SKAIČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

Elyesa Bazna

AŠ BUVAU ŠNIPAS

(2)

Viskas prasidėjo kaip banališkame špionažo romane, nuo smulkaus skelbimo, atspausdinto Ankaros laikraštyje:

"Britų ambasada savo pirmajam sekretoriui ieško šoferio".

Prisimenu visą sceną iki smulkmenų. Aš buvau įsitaisęs Ankara-Palas viešbučio halėje. Nežinot išsklotų kilimų, grindys einant nemaloniai grįždėjo, tačiau Ankara - Palas buvo pirmos rūšies viešbutis šiame mieste ir aš neišsivaizdavau kitos vietos, kuri būtų garbinga prilipti mane -- kawassą Elyesą Bazną. Žinokite, kad kawass yra visokiems patarnavimams pasirošęs žmogus, arba kitaip sakant, visai nereikšmingas žmogus. O aš negalėjau pakęsti bū-

ti nereikšmingu. Štai kodėl laisvalaikio įsitaisydavau Ankara-Palas halėje, užsisakydavau kavą su likeriu ir paprašydavau paduoti užsieninius laikraščius. Tada patarnautojai, panašūs kawassai kaip ir aš, man žemiai lankstydavosi ir aš buvau laimingas.

Be to diena nebuvo panaši į kitas. Nei kava, nei likeris, nei tarnų lankstymasis nepašalinio mano liūdnu minčių. Aš rimtai buvau susimąstęs dėl savo gyvenimo. Man buvo 38 metai amžiaus ir nebuvo jokios priežasties, kad gyvenimas man būtų monotoniškai ir beprasmiškai. Banališkas kawasso gyvenimas man kėlė nerimą.

Aš slėpiausi už laikraščio nepajėgdamas jo skaityti. Mane kankino mintis, kad mano gyvenimas man bėga, kaip smėlis tarp

pirštų ir aš save apgaudinėjau, įsivaizduodamas, kad turiu tokią pat vietą halėje, kaip ir kiti turtingi klientai.

Kodėl aš pasidariau kawass? Dėl to, kad buvau žemos kilmės ir neišmokau nieko kito kaip vairuoti automobilius. Aš pradėjau tarnybą kaip šoferis-kambarinis pas Jugoslavijos ambasadorių Jankovic. Jis gerdavo daug ir man buvo geras. Kartą jis pasakė:

-- Elyesa, aš vakar girdėjau jus dainuojant, kai valėte automobilį. Jūs turite gerą balsą ir reikėtų jį lavinti.

Aš įstojau į konservatoriją, lankydamas dainavimo klasę du vakarus per savaitę. Mano profesorius buvo vokiečių Klein ir man ypač patiko operų arijos. Paskui aš apsidėjau. Aš esu musulmanas ir buvau užaugin-

tas senose tradicijose, kurios sako, kad žmona turi dirbti ir gimdyti vaikus. Mano žmona buvo kiek kitokia, bet aš mylėjau vaikus, kuriuos ji man davė. Aš nusipirkau foto aparatą ir kartą parodžiau ambasadoriui Jankovic savo vaikų nuotraukas.

-- Jūs mokate gražiai fotografuoti.

Aš tada nežinojau, kad turiu fotografavimui gabumus ir vieną dieną tai pakeis mano gyvenimą.

Septynerius metus išbuvau šoferiu pas ambasadorių Jankovic. Mano didžiausia ambicija buvo pasidaryti dainininku. Pagaliau pasitraukiau iš tarnybos norėdamas išbandyti laimę prieš publiką. Mano pirmasis koncertas įvyko Instanbule. Publikai nepatiko mano arijos ir niekas daugiau nepasitūlė dainuoti. Aš vėl pasidariau kawass, šį kartą pas pulk. Class, JAV karinį attachė. Pulkininkas gerdavo dvi bonkas whisky per dieną ir būdavo visą laiką girtas. Jo žmona buvo jauna ir graži ir mėgdavo lošti pokerį. Ji taip pat mėgdavo dirbti sode ir po savo suklele nieko nekeisio. Ji maudydavosi du kartus per dieną. Jos akyse aš buvau tik kawass, naudingas paruošti vonią. Ji nesivaržydavo manęs ir,

norėdamas išvengti skandalo, turėjau pasiliuosuoti.

Aš pasidariau kawass pas vokiečių ambasados patarėją Jenke, kuris buvo vedęs Ribbentropo seserį. Aš buvau jo tarnu 1942 metais iki 1943 m. pradžios. Aš nesivaržiau skaityti savo šeimininkų laiškus, tarnybne ir privačiai korespondenciją. Visi kawass tai daro. Ir kai vieną kartą pradėdavau, nebegalėdavau toliau susilaikyti. Aš nufotografavau keletą laiškus, norėdamas pasigirti savo žinojimu, kaip aš laisvai elgiuos pas Jenke. Salione išsitiesdavau sofoje, kojas padėjęs ant minkštų pagalvėlių ir gurkšnodamas šeimininkų konjaką, tokioje pozijoje nufotografuodavau. Aš sakydavau žmonai, kad kada nors ir mes turėsime toki butą.

Paskui pastebėjau, kad ambasadoje mano kambarėlyje buvo padaryta krata. Ar vokiečiai pastebėjo, kad aš skaitau jų laiškus. Gal jie įtarė, kad šnipinėju?

Patarėjas Jenke man pranešė, kad turėsi atsisakyti nuo mano patarnavimų ir, kitaip sakant, mandagiai išmetė pro duris. Aš buvau įžeistas. Jis su manim pasielgė kaip su paprastu vagišium. Dabar atsisėdęs Ankara - Palas halėje visa tai mažiau ir nervinausi.

Aš buvau niekas kitas, kaip tik klausyti kitų įsakymų, paduoti gėrimus, valyti automobilį, paruošti vonią ir mane be žodžio galėjo išmesti pro duris.

Kodėl vokiečiai manimi nepasitikėjo? Dėl to, kad Ankara buvo neutralioje teritorijoje ir čia priešai vedė tarpusavyje slapta karą, šnipinėdami vieni kitus. Man kilo idėja, kodėl aš negaliu pasidaryti šnipu? Ši tarnyba turėtų būti gerai apmokama. Aš norėjau būti galingas ir didesnis už kitus. Tam aš buvau tinkamas. Aš buvau tylus, pralėdavau nepastebėtas, buvau kantrus, kaip ir visi kawass.

Pats likimas man parodė kelią. Staiga mano akys sustojo laikraštyje ties skelbimu:

"Britų ambasada savo pirmajam sekretoriui ieško šoferio".

Sužadintas vaizduotės, aš apleidau Ankara-Palas. Prieš mane atsivėrė naujas kelias ir išanksto aš sutikau rizikuoti visais jo pavojais.

(Bus daugiau)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

• Prof. Algirdas J. Greimas, baigęs savo viešnagą Amerikoje, rugsėjo 21 d. išskrido iš Chicagos į Montreali, o iš ten atgal į Paryžių.

Prieš išskrendant į Europą, prof. A. J. Greimas su ponu apsilankė Clevelande pas p. Bagdonaitę, p. Greimienės seserį. Ta pačia proga svečiai apsilankė ir Dirvos redakcijoje.

• Kun. Petras M. Urbaitis S.D.B., Lietuvių Seleziečių Istaigos Italijoje atstovas, apsisėdęs Clevelande nuoširdžiai dėkoja šios apylinkės veikėjams už patirtą prielankumą ir visiems bendradarbiams bei aukotojams už konkrečią dosnią paramą.

Kun. P. Urbaitis apgalvestauja, kad dėl laiko stokos, negalėjo asmeniškai aplankyti dar kitų skaitlingų rėmėjų ir bičiulių. (Kun. P. M. Urbaitį iki lapkričio 7 dienos galima laiškais pasiekti per Balso Centrą — Brooklyne).

• Lietuvių Saleziečių Istaigai remti Clevelande visuomenininkų pagėdavimu ir nuoširdesnių Europos jaunimo bičiulių pritarimu organizuojamas komitetas

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju: p.p. J. ir K. Tallat-Kelpšams, p. Al. ir Ant. Mikoliūnams, p. Macijauskienei, p. Čepukaitienei, p. Natkevičienei ir p.p. V. ir M. Apaniams, kurie mane užjautė ir pagudė ar savo aplankymu ligoninėje arba linkėjimais geros sveikatos ir dovanomis.

Dėkoju visiems mane pagudusiems ligoje.

Mėta Tamulis

dar daug kam mažai pažįstamai, lietuviškai mokslo įstaigai Europoje efektingiau paremti.

Kun. Petras Urbaitis ir Petras Zigmantas iš anksto dėkoja visiems, kurie vienaip ar kitaip prisidės prie šio sumanymo įgyvendinimo.

• Metmenys, tik ką pasisodžiusį jaunosios kartos kultūros žurnalo 9 nr., galima įsigyti ar užsisakyti paštu Dirvoje.

Kaina — 1.50 dol.

• LTM Čiurlionio Ansamblio balius įvyks š. m. spalio 16 d., šv. Jurgio parapijos salėje. Bilietus galima įsigyti pas A. Penkauską telefon.: 486-3228 arba V. Plečkaitį telefon. 731-7699.

SPORTO DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Centro Valdyba pasitarus su daugeliu sporto darbuotojų, nutarė šaukti visuotinę sąjungos suvažiavimą — konferenciją. Pribrando būtinas reikalas nuodugniai peržiūrėti sąjungos organizacinius reikalus, padaryti rei-

kalingus pakeitimus, peržiūrėti ir papildyti naujus projektus, be kurių tolimesnis darbas vargu ar būtų įmanomas.

Iškilo eilė techninių klausimų, kuriuos metiniuose suvažiavimuose nespėjame persvarstyti ir kurie taip pat yra reikalingi stambesnių reformų.

Todėl ir kviečiame visus sąjungos valdomuosius organus, klubų vadovybes ar jų atstovus ir atskirus sporto darbuotojus atvykti suvažiavimui.

Jei dar mums rūpi lietuviškojo sporto reikalai, dalyvaudime visi nuoširdžiai aptarkime visus sąjungos reikalus.

Suvažiavimas įvyks spalio mėn. 16-17 dienomis Clevelande, Čiurlionio Ansamblio namuose (10908 Magnolia Dr.). Posėdžių pradžia šeštadienį spalio 16 d. 1 val., po pietų punktualiai.

Dar kartą visus prašome įsidedėti vietą ir laiką ir laukdamė visų suvažiavimo — konferencijos.

Centro Valdyba

VYRAI!

FRANKIŲ GAMINTOJAI IR MECHANIKAI

Pastovus darbas, modernios priemonės, geras atlyginimas, a p m o k a m a s draudimas ir atostogos. Privalo būti patyrę. Skambinti Joe Ronay DI 1-8100. CUYAHOGA STAMPING COMPANY

10201 HARVARD AVE. CLEVELAND, OHIO (103-105)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 3 D. Šv. Jurgio parapijos salėje pietūs Clevelando skautų ir skautių veiklai paremti.

SPALIO 10 D. Pietūs, Rengia Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komitetas.

SPALIO 16 D. Čiurlionio Ansamblio balius.

SPALIO 16-24 D. Česlovo Janušo kūrinių paroda Čiurlionio namuose, Rengia LB I apyl. valdyba.

SPALIO 23 D. Koncertas, Pianistas A. Kuprevičius, solistė I. Stankūnaitė, Rengia Šv. Kazimiero lit. mokyklos tėvų komitetas.

SPALIO 24 Kristaus Karaliaus minėjimas Naujosios Parapijos salėje.

SPALIO 30 D. Lithuanian Village Bendrovės tradicinius metinius balius Lietuvių salėje.

SPALIO 31 D. tradicinė vakarienė Naujosios Parapijos salėje.

LAPKRIČIO 6 D. Vakaras jaunimui, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

LAPKRIČIO 14 - GRUODŽIO 11 D. Jono Rimšos tapybos ir akvarelės kūrinių paroda Gallery International patalpose.

LAPKRIČIO 27 D. Kanados lietuvių jaunimo teatras Aukuras vaidins K. Binkio "Atžalynas" šv. Jurgio par. salėje, Rengia LB I apyl. valdyba.

GRUODŽIO 5 D. Neringos tūto iškilminga sueiga šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 12 D. Dr. A. Nasvyčio paskaita "Modernios technikos laimėjimai erdvėje", Rengia LB I apyl. valdyba.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Eglutė, Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis

Gydytojų suvažiavimui praėjus

VL MINGELA

Penktasis Š. Amerikos lietuvių gydytojų suvažiavimas Detroito jau praėjo.

Suvažiavime dalyvavusių gydytojų žodžiais, penktasis suvažiavimas Detroito praėjo pasigėrėjimo ženkle, jame dalyvavo rekordinis gydytojų skaičius, būtent 105 atstovai! Tai visais atžvilgiais darbingas suvažiavimas. Tačiau taip pat galima pridurti: labai perkrautas didžiulis mokslo svoriu suvažiavimas. Tik dvi dienos: — ir tiek daug paskaitų, parodų ir dar koncertas-balius. Ar neprabėgo paskaitininkų gilių mintys pro klausytojų ausis ir jų sąmonę, kaip tas greit lekiantis automobilis? Į tas dvi dienas — rugsėjo 4 ir 5 — sukrauta tiek daug turinio, tiek daug medicinos mokslo naujovių! Ir nors organizacinis komitetas viską suplanavo tiksliai ir prasmingai, bet gal viskas į pabaigą užsitęsė — balius ir koncertas net beveik visa valanda buvo nuskriaustas. Tačiau reikia pagirti organizacinę k-tą, o ypač jo pirmininką dr. V. Majauską už pakvietimą vietinių spaudos atstovų suvažiavimo propagandai praveisti, už duotą pasikalbėjimą, be to, ir balius metu parodytą dėmesį tiems, kurie apie suvažiavimą rašė laikraščiuose. Tai pavyzdys ir kitoms organizacijoms.

Pirmiausia reikia pagirti organizacinį komitetą už puikų suvažiavimo darbų nušvietimą gražiai išspausdintoje programoje, kurioje ne tik duota žinių apie visą darbų eigą — parodas, paskaitas, bet duoti ir paskaitininkų atvaizdai: moderatoriaus dr. J. Valaičio, dr. V. Povilainio, dr. Ed. Ringaus, gydytojų raštų, knygų, parodos organizatorės dr. M. Budrienės, dr. V. Vaitkevičiaus, dr. V. Majausko, polit. mokslų dr. V. Vardžio ir gydytojo V. Taurro buvusio PLGS ir ALGS pirmininko. Be to, gale buvo

vo duotas planas, schematinė kelių apybraiža, kaip pasiekti viešbutį, kuriame vyko suvažiavimo darbai.

Gera padaryta, kad dr. M. Budrienės parodoj išstatytiems eksponatams apibūdinti irgi buvo išspausdinta parodos rodyklė. Parodoje buvo išstatyta knygų iš istorinės Lietuvos. Ypač susidomėjimo sukėlė "Prūsijos valdžios gromatos, Pagraudenimai ir Apakymai Lietuviams Valsiečiams (1738 m. liepos 28 d. Prūsijos karaliaus Pričkaus Viliaus įsakas, draudžias isileisti į Prūsiją pilklius ir kitus žmones be sveikatos liudijimų". Begaliniai vertinga ir įdomi knyga: Zinia apie Gidima Ligu Kuno ir Duszes. Apie Luteri ir Kalvina (Wilniuje, 1857 (sic!)). Paminėtini: "Auszra", 1804. "Varpas" 1890. "Ūkininkas" 1902 ir daugiau. Kitas skyrius sudarė nepriklausomos Lietuvos medic. literatūra, Okupuota Lietuva. JAV, Vokietija, Lietuvių gydytojų str. amerikiečių spaudoje, medicinos žurnalai. Autografai, fotografijos, suvenyrai, kuriuos surinko dr. S. Budrys. Bibliografinės žinias paruošė A. Ružancovas. Gaila tik, kad dėl suvažiavimo eigos nebuvo įmanoma į šiuos vertingus eksponatus — knygas įsigilinti, kadangi tam reikėtų mažiausiai dviejų dienų.

Dail. grafiko Viktoro Petravičiaus paroda vyko toje pačioje salėje, kur buvo skaitomos paskaitos. Nors buvo suvažiavę 105 gydytojai ir, be to, daugumas jų su žmonėmis, bet pažįstamų apsupti, įdomių ir moksliskai vertingų paskaitų mintimis apsunkinti, jie kažkaip išstatytais 20 paveikslais nesusidomėjo. Ateity labai vertėtų pagaltoti, ar panašūs suvažiavimai tinka parodomis ruošti? Be to, šioje pat salėje buvo išstatytas tam tikras kiekis keramikos dirbinių, kuriuos išstatė dail. Sofija Petravičienė ir Lansingo. Ir šie, dailiai kūrėjos — menininkės apipavidalinti kėriniai nesukėlė reikiamo susidomėjimo.

Prisiminus anksčiau dail. V. Petravičiaus rengtą Detroito parodą, kurioje jis išpardavė beveik visus savo grafikos kūrinius, tenka apgailestauti, jog gydytojais, kitais suvažiavimo reikalais besirūpindami, ne visi šiuos puikius kūrinius ir pastebėjo.

Sužinojome, jog turime tikrai stambių medicinos mokslo specialistų — mokslininkų, ypač vėžio ligos srityje. Štai jie: dr. J. Valaitis, dr. V. Pavilanius, dr. Ed. Ringus, dr. Vain. Vaitkevičius, dr. J. Maurukas sukonstravęs kraujo tyrimams daryti naują aparatą, kuris sukėlė amerikiečių medicinos mokslo žinovų dėmesį; juo labiau, kad toks aparatas laboratorijose tekaštuosias 5000 dol. Savo paskaitas skaitė: dr. V. Pavilanius "Virusinės vėžio ligos etiologija"; dr. J. Valaitis: "Kas naujo vėžio ligos diagnostikoje?"; dr. E. Ringus: "Kas naujo vėžio ligos Rentgeno terapijoje?"; dr. Vain. Vaitkevičius: "Kas naujo vėžio terapijoje?"; dr. J. Maurukas tuoj po simpoziumo pademonstravo savo išradimą, ir atsakė į visus klausimus. Simpoziume dalyvavo gydytojų ir negydytojų publikos apie 200 asmenų.

Paaikškėjo, jog mūsų jaunieji gydytojai domisi savo profesijos srityje žinių gilinimu. Jie dalyvauja amerikinėje medicinos mokslų spaudoje. Detroitiškis dr. Vainutis Vaitkevičius paskelbė 14 str.; dr. A. J. Palubinskas 13; dr. Jonas Valaitis 9; dr. Vytautas Pavilanius 9; dr. Birutė Biskis 8. Kiti yra parašę mažiau.

Dr. Vyt. Vardžio paskaitą išklause rekordinis klausytojų skaičius — nemažiau 250 asmenų. Šis Wisconsin u-to politinių mokslų profesorius kalbėjo tema "Šių dienų pavergtoji Lietuva ir išeivija 1965 m." Išvadoje prelegentas pareiškė nuomonę, jog šiandien Lietuvos vadavimo byloje yra daugiau įsivesnių laisvės pragiedrulių negu buvo prieš 20 metų. Paskaita sukėlė tikrai didelio susidomėjimo.

Baliaus pradžioje koncertą atliko solistė Dana Stankeitytė. Koncerte ir baliuje dalyvių buvo apie 300. Koncertą reikia laikyti iškiliais nusisekusiu. Plojimams ir galo nebuvo. Kelias dainas solistė hisui padainavo. Vakarais greit prabėgo geroje ir draugiškoje nuotaikoje. Šokiams grojo Atžalyno orkestras, Vyt. Petrausko vadovaujamas.

• "Azijos Milžinas", kun. Petro M. Urbaičio, ilgai gyvenusio Kinijoje, aktuali ir gausiai iliustruota knyga tebetęsia Clevelande ir kitur prenumeratų vaju. Knygos kaina — auka nuo \$3.00. Kun. Urbaitis dėkoja prenumeratų rinkėjams-savadoriams. Svarbu, kad Saleziečių Spaudos Studija turėtų ką nors lietuviško spausdinti ir kad ten spaudos specialybė besilaviną jaunuoliai jaustųsi valga garbingai užsidirbtą duoną bei esą "Tremties Knygnešystės" veiklūs nariai.

DIRVOJE GALIMA ĮSIGYTI NAUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Buvusių Urbanos lietuvių studentų vakarienė** - pobūvis, rengiamas 10 metų sukakties proga, įvyks spalio 16 d., 8 v. v. Baletto-Teatro salėje, 2515 West 69th St., Chicagoje. Kadangi vietų kiekis salėje ribotas, visi turi užsisakyti rezervacijas iš anksto prisiųsdami po 4 dol. asmeniui adresu: R. Korzonas, 6401 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629 (tel. 778-6723). Rezervacijas prašoma prisiųsti iki spalio 11 d. Prie įėjimo bilietai nebus parduodami.

Pobūvį kviečiami visi, kurie 1953-1957 metais Illinois u-tą Urbanoje baigė ar jame studijavo, bei jų draugai ir pažįstami.

ROMAS ŠLEŽAS, kurio filmas "Velnio bala" buvo parodytas Santaros-Šviesos suvažiavime.

P. Petručio nuotrauka

• **The Voice of Seton Hall University** (South Orange, New Jersey) praneša, kad to Universiteto transliacijų kultūrinėje programoje numatytas lietuvių muzikos

pristatymas vyks pirmadieniais nuo 8:05 iki 8:30 val. vak., pradedant rugsėjo 27 dieną.

Transliacijų direktorius ir pranešėjas prof. J. Stukas.

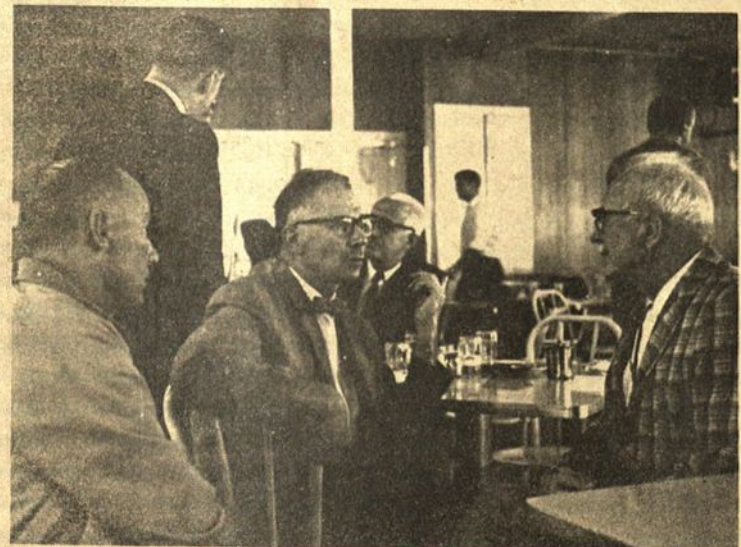
NEW YORK

• **ALT S-gos 1-sis skyrius**, pradėdamas savo veiklos sezoną, ruošia idomią paskaitą "Kaip išlikus lietuvių tautai dabar" ir tautinės ideologijos diskusijas. Paskaitininku pakviestas teisininkas Antanas Diržys, koreferentu Stasys Gudys. Bus pranešimas apie žygį Jungtinės Tautos, kurį padarys Dr. Algis Budreckis. Po to vaišės.

Šis pobūvis įvyks spalio 9 d., šeštadienį, 7 v. v. Amerikos Lietuvių Atletų Klubo patalpoje, 1332 Halsey St., Brooklyn 27, N. Y.

Skyriaus valdyba kviečia Tautinės S-gos Rytų Apygardos skyrius, narius ir prijauniančius dalyvauti.

• **Komp. D. Lapinsko** pirmasis koncertas, jam diriguojant simfoniniam orkestrui įvyksta š. m. spalio mėn. 10 d., 4 val. p. p. Brooklyno kolegijos Walt Whitman auditorijoje. Bus atliekami naujai jo kūriniai. Programoje dalyvauja: pianistė A. Kepalaitė, solistė Ald. Stempuzienė, mezzo sopranas ir Filharmonijos orkestras, vadovaujamas J. Gerberio. New Yorko ir apylinkių lietuviai turės laimės išgirsti D. Lapinsko kūrinius, kurie su didžiausiu pasisekimu jau buvo išpildyti Europoje.

Iš Santaros-Šviesos suvažiavimo Tabor Farmoje. Iš kairės dr. P. Tonkūnas, St. Barzdukas ir J. Bachunas. Toliau matyti inž. Burba.

VI. Kaupo nuotrauka

BRONEI JUKNAITIENEI ir SOFIJAI RAČINSKIENEI, jų mylimai motutei
A + A

JUZEI JANKAUSKIENEI mirus Clevelande, o taip pat SOFIJAI RAČINSKIENEI ir sūnui ARVYDUL, jų brangiam vyrui ir tėvui
A + A

ANTANUI RAČINSKUI Vokietijoje mirus, jų dvigubo liūdesio valandoje, reiškiamo gilią ir nuoširdžią užuojautą

Stasė ir Ernestas Šmidtai
Vladas ir Adelė Mickūnai

A + A

BRONISLAVAI BARCEVIČIENEI mirus, jos sūnų BRONIŲ ir artimuosius gilaus skausmo valandą nuoširdžiai užjaučia

Puterių ir Basčių šeimos

Lapkričio 13 manifestacijai remti Detroito komitetas. Sėdi iš kairės: V. Čiunkaitė, A. Juška, J. Urbonas, pirm. inž. V. Urbonas, K. Veikutis, V. Tamošiūnas, A. Vaitiekaitė, Stovi: P. Misiūnas, J. Atkočaitis, Dr. V. Misiulis, V. Mingėla, A. Suakauskas ir A. Vaitiekaitis. J. Gaižučio nuotrauka

DETROITO LIETUVIAI REMIA ŽYGI JUNGTINES TAUTAS

Detroito Laisvės Komitetą sudaro šie asmenys: pirm. inž. V. Urbonas, vicepirm. Kaz. Veikutis, vicepirm. Jonas Urbonas (rūpinasi transportu), sekr. Vincas Tamošiūnas, išd. Alf. Juška, Spaudos Informacija: Vladas Selenis ir Vladas Mingėla, nariai -- dr. Vincas Misiulis, inž. Jonas Gaižutis, Jonas Atkočaitis, Antanas Suakauskas, inž. dr. Stasys Juzėnas, Vikt. Čiunkaitė, Audronė Vaitiekaitė, Arūnas Vaitiekaitis, Marčkaitis ir P. Misiūnas.

Komitetas bent kartą savaitėje posėdžiauja. Be aukų rinkimo ir transportacijos rūpesčių yra ir kitų darbų. Štai nutarta Vytauto Alanto naujai parašytą komediją "Žmonos portretas" 4 v. pastatyti scenoje Lietuvių namuose. Vaidins Dramos mėgėjų sambūris, Z. Mikšienės vadovaujamas. Vaidins: V. Žebertavičius, R. Liškauskaitė, A. Pesys, M. Sajauskas, A. Gladkauskas, K. Baily, I. Laurinavičienė, B. Marčiukaitė, Ši Vytauto komedijos premjera numatyta suvaizdinti š. m. lapkričio m. 6 d. 7:30 val. vakare. Visas laisvas skiriamas Lietuvos Laisvės Žygiui New Yorko parenti.

Laisvės Žygiui New Yorką jau gauta aukų grynais 500 dol. Nelaikime paskutinės valandos. Jau šiandien reikia sumokėti už didelę salę Madison Square Garden net 10,000 dolerių. Neatidėliokime! Platinami ženklėliai, parduodami specialūs bilietai į žymų Madison Square Garden: tie bilietai galės būti įteikti ir kitų tautų žmonėms -- mūsų draugams.

Kaip žinia, transporto vadovas yra inž. Jonas Urbonas. Jo telefonas: 585-1303. Visi maloniai prašomi registruotis kelionei New Yorką. Manifestacija truks tik vieną dieną. Sekmadienį jau būsimė namie Detroito. Traukiniu važiuojant, jeigu susidarytų daugiau negu 40 asmenų kaštuotų tik 35 dol. į abu galus. Vagone telpa 64 žmonės. Geležinkelio direkcija stato sąlygą, kad prieš 2 sav. reikia užsisakyti vietas traukiny ir sumokėti visus pinigus iš anksto: tik tuo atveju bus gauta nuolaida. Traukiniu keliu užtruks apie 13 val.

Už vieną autobusą reikia mokėti

LIETUVIAI KOLUMBIJOJE

• **Maria Elvikienė** rugsėjo 13 Medelline staiga nuo širdies smūgio mirė, sulaukusi 74 metų amžiaus. Liko liūdinantis vyras ir sūnus, kuris gyvena prie Bogotos. Elvikis gyvena naujuose Lietuvių Namuose ir yra jų namų užvaizda.

• **Kun. Tamošiūnas** su naujai išrinkta bendruomenės valdyba stengiasi įtraukti į lietuvišką veiklą mūsų jaunimą. Naujuose lietuvių namuose jau yra įrengtas kambarys susirinkimams, kur bus įsteigta lietuviška biblioteka, šachmatų stalas.

• **Inž. Kęstutis Kalėda** spalio pradžioj skrenda tarnybos reikalais į JAV. Lankysis Chicagoj, Clevelande ir kituose pramonės miestuose.

ti 987 dol. Telpa 38 žmonės. Vienam asmeniui atsieitų 26 dol. į New Yorką ir atgal. Kelionė truktų apie 14 val. Sąlyga: autobusas turi būti užsakytas prieš mėnesį

sumokant 35 dol. užstatą; prieš 10 dienų nuo kelionės pradžios turi būti sumokėti už autobusą visi pinigai t.y. 987 dol.

Tad laikas apsispręsti. Registruotis reikia: pas Vladą Paužą Neringoj, pas J. Petrulionį Gaivoj ir Dariaus-Girėno klube. Galima užsiregistruoti pas visus Komiteto narius. (vs)

Lapkričio 13 manifestacijos koordinatoriai A. Sniečkus, G. Mažeikienė, R. Kezys vieno posėdžio metu. R. Kisieliūnas nuotrauka

MADISON SQUARE GARDEN žygio Jungtinės Tautos manifestacijos dalyviams lapkričio 13 d. bus atidarytas 10 val. 30 min. iš ryto. Programos pradžia -- lygiai 12 val., pabaiga -- 2:30 val.

EISENOS pradžia -- 3 val. Žygiuos nuo MSG 49-tąja gatve iki United Nation Plaza, prie 1-os Ave. Žygio pabaiga apie 5 val. Aiškinamasi su atitinkama New Yorko policijos įstaiga dėl eisenos tvarkos ir jos suderinimo su miesto eismu. Atsakingas eisenos tvarkytojas -- A. Vekselis.

MSG salė yra prie 8-tos Ave., tarp 49 ir 50 gatvių. Iš užmiestinės autobusų stoties, kuri irgi yra prie 8-tos Ave., tarp 41 ir 42 gatvių, į MSG tiesiai 8-tąja Ave. galima nueiti pėsčiam per kelias minutes. Iš Pennsylvanijos stoties, 7 ar 8 Ave., -- keliolika minučių. Iš Grand Central stoties -- 42 gatve ir 5, 6, 7, arba 8 Ave. ir 49 gatve -- apie 20-25 minutes pėsčiam.

Artimiausia požemio traukinio stotis prie MSG yra IND 8-tos Ave. linijos 50-tos gatvės stotis (tik "Local" traukiniai!). Kitos netolimos stotys -- IRT 7 Ave., BMT Broadway ar IND 6 Ave. linijų 49-50 gatvės stotys.

Paaiškėjo, kad Čiurlionio ansamblis, dėl kitų įsipareigojimų, manifestacijos meninės programoj dalyvauti negalės. Programos turinys bus skelbiamas galutinai susitarus su visais jos dalyviais.

Manifestacija truks apie 5 valandas, todėl vien tuo tikslu atvykstantiems nebūtina rūpintis nakvyne: atvykus iš ryto prieš 11 valandą, apie 6 val. galima išvykti. Numatantieji pasilikti New Yorke ilgiau ir reikalingi patarimų ar pagalbos nakvynei rasti arba pasimatyti su New Yorko

lietuviams gali kreiptis į nakvynių komisiją per KLAN raštinę: Comm. to Rest. Lith. Ind., 29 West 57 St., Tenth Floor, New York, N. Y. 10019.

ROCHESTER

• **Tautinių šokių grupė** spalio 2 d., šeštadienį, šv. Jurgio parapijos salėje rengia vakarą, kuriame pagrindinę programos dalį atliks žinomas akordeonistas Dauparas.

CHICAGO

• **Muz. Darius Lapinskas** pasižymi nepaprastai subtilia ir originalia lietuvių liaudies dainų harmonizacija. Jo kūriniai, palydinti simfoniniam orkestrui, bus atlikti Margučio rengiamame koncerte, spalio 24 d., Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, Chicagoje.

• **Chicagos ir priemiesčių dailininkai** kviečiami dalyvauti su savo kūriniais Grynojo Meno šventėje (tapyba, skulptūra, grafika, keramika) spalio mėn. 2-3 d.d., 112 Charlton Ave., Willow Springs, Ill. dail. V. Vaitiekūno kieme, 2 akro plote. Parodos atidarymas šeštadienį, 2 val. p. p., uždarymas sekmadienį, 6 val. p. p.

Esant blogam orui, šventė nukeliama į spalio mėn. 9-10 d.d.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis tel. 859-5299.

• **PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS INSTITUTAS**, veikiantis Chicagoje, naujuosius mokslo metus pradėjo rugsėjo 18 d. su formaliu priėmimu naujųjų klausytojų, kurių šiais metais įstojo 24 (iš viso -- 54 stud.). Be Instituto vadovybės ir dėstytojų, Liet. Bendruomenės Centro Valdybos pirm. J. Jasaičio ir švietimo Ta-

rybos pirm. J. Ignatonio, naujų klausytojų priėmimo dalyvavo svečias prof. dr. Pranas Skardžius, kuris ta proga Instituto studentams ir Chicagos Aukštesniosios Lituanistinės mokyklos mokiniams skaitė paskaitą apie lietuvių kalbos senovę ir dabartinę jos padėtį lingvistikos mokslo srityje. Institute dėstomam akcentologijos kursui eiti dr. Skardžius yra parašęs "Lietuvių kalbos kirčiavimą", kuris šiuo metu spaustuvėje baigiamas rinkti. Instituto vadovybės prašomas, dr. Skardžius nuo š. m. rudens suteikti dėstyti ir kai kuriuos specialiuosius kalbos dalykus neakivaizdinio kurso studentams, Neakivaizdinis, arba korespondencinis, Institute einamųjų dalykų dėstymas vyksta be pertraukos. Galima įstoti bet kada ir bet kur gyvenančiam. Kreiptis: P.L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636.

EAST ST. LOUIS

• **ALT S-GOS EAST ST. LOUIS** skyrius visuotiname narių susirinkime stengėsi užbrėžti rudens ir žiemos darbų gaires. Skyrius, peržvelgęs veiklos kelią -- galėjo pranešti nariams, jog tapo dvigubu šimtiniuku "Vilties" draugijos, kuri leidžia Dirvą, neskaitytą pavienių narių, kurie jau yra šimtiniukais. Skyrius dar šiais metais parėmė ir Vasario 16-tos gimnaziją pasiūsdamas \$50.00 naujų patalpų skoloms mokėti. Nariai aktyviai dalyvauja "Aušros" chore ir bendruomenės bei kolonijos veikloje, nors skyrius ir nėra gausus skaičiumi.

RUDENS BANKETAS - VAKARAS kaip tik atidarys duris į sezono įvykių pradžią kolonijos gyvenime. Galima sakyti, jau tradiciniu viršes ir daugelio pamėgtas, ir šįkart šis banketas - vakaras šių metų spalio 9 d. 7 val. vakaro Jaukiose Fisher's restorano Vest Room patalpoje 2100 West Main, Belleville, Ill. sudarys mielą progą ne tik vėl susiburti draugėn, bet taip pat sutikti naujus veidus ir daugelį svečių iš amerikiečių ir latvių tarpo. Vakarą programos pravedimų rūpinasi Irena Gintautienė, kurios baletų studijos mokinės atliks nuotaikingus šokius. Taip pat ir Albertas Paulikaitis, choro "Aušra" vadovas, sielojasi programos paruošimu ir svečiai galės pasigrožėti prieš įsitraukdami vakaro šokurin.

Visi nariai ir svečiai prašomi atvykti banketan - vakaran dar prieš 7 val. vakaro, kad galima būtų laiku pradėti programą. Mokestis kiekvienam asmeniui tik \$1.00 ir valgius visi galės pasirinkti pagal skonį. Bus galima laimėti nepaprastai gražią lietuvišką lėlę, puikius židronus ir kitus vertingus fantus.

VIETOS KOLONIJA atsiliepia ir į bendrus lietuvių poreikius. Parapijos klebonas prelatas dr. A. Deksnys pasiuntė \$50 lietuvių kolonijos vardu parenti ruošiamą žygį į Jungtines Tautas. Choras "Aušra" sugrįžta prie darbo ir rengs dainų šventę. Lietuvių Bendruomenės skyrius ruošiasi derliaus šventės vakarui. Tokiomis progomis buvo sukeltas Lietuvių Fondui \$1,000.00 (našas skyriaus vardu) (b.t.)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.